

⇒ Draft
⇒ Diskutim
⇒ Mpratim/
Thembim
—
⇒ Buletin
co-mail

RAPORTI FILLESTAR I STUDIMIT TE FIZIBILITETIT

profesor Steve Bristow Open Direction Ltd

STUDIMI I FIZIBILITETIT

Ky raport ka qenë i komisionuar nga Ministria e Arsimit, Shkencës dhe Teknologjisë së republikës së Kosovës dhe është mbështetur nga Këshilli Britanik. Autori i është mirënjohës të dy institucioneve të lartpërmendura për mbështetjen e tyre aktive dhe pozitive.

Gjatë bisedimeve me një numër të mdh të aktorëve kyç në dy qytetet Gjilan dhe Pejë gjatë muajit Nëntor 2010, si dhe me dy rektorët e Universiteteve të Prishtinës dhe Prizerenit. Autori është goditur nga forca e konsensusit se do të ishte shumë e dëshirueshme për të krijuar dy Universitete të reja në Gjilan dhe Pejë dhe ka gjetur mbështetje aktive për zhvillime të tilla të cilat u jan premtuar palëve të interesuara në të dy qytetet.

Kjo vlenë për të deklaruar në mënyrë të qartë pikëpamjen e një Universiteti modern të cilin autori e ka ndarë me palët e interesuara gjatë procesit të konsultimit.

Universitetet moderne shërbejnë për një numër qëllimesh. Ato janë vende të ndarjes së bursave për studente, për mendime të pavarura dhe hulumtime origjinale. Në të njejtën kohë ato ndikojnë në zhvillimet e reja të shkencës dhe teknologjisë, biznesit, artit dhe kulturës si dhe të shkencave sociale. Ato janë motorët e rritjeve dhe ndryshimeve akademike, sociale, ekonomike dhe teknologjike. Ato do të gjykohen jo vetëm se sa mirë e përmbushin misionin e tyre të deklaruar por edhe nga krahasimi i krahasimit nderkombetar.

Në planifikimin e Universiteteve të reja është e rëndesishme të marrim në konsideratë jo vetëm bukuritë e brendshme dhe infrastrukturën që ofrojnë Universitetet moderne por edhe lidhje sociale dhe kulturore që ufrojnë Universitetet moderne në komunitetin kobëtar.

Një Universitet modern duhet të ërkojë për të tërhequr studentët më të mirë nga cilado pjesë e vendit dhe botës që ai mundet. Ajo duhet të kërkojë tërheqjen e tyre përmes angazhimit të tij me persosmëri në fushat e saj të zgjedhura të studimit. Zgjedhja e fushave të studimit duhet të varet jo vetëm në suksesin e saj të rastësishmë në tërheqjen e top shkencatrëve dhe studiuesve si individë por për një strategji të planifikuar për ndërtimin e një reputacioni të fortë për kerkime, mësim dhe praktikën profesionale në fushat e saj të zgjedhura të specializimit.

Për t'i shërbyer komunitet të saj lokal, ajo duhet të reflektoj me shumë kujdes se si më mirë mund të ndërtohet mbi bazat e forta socio-ekonomike të rajonit të tij dhe pastaj t'i mbështet ato për të ecur përpara. Kjo ndihmon jashtëzakonisht shumë në qoftë së të menduarit strategjikë perفشinë një nocion të qartë të rajonit- ose komunitetit- e cila ka në plan për ta mbështetur.

Kosova ka tri Universitete publike dhe shtatëmbëdhjetë institucione private të arsimit të lartë të cilat, në shumicën e rasteve, kërkojnë statutin e Universitetit në periudhën afatmesme. Vendi ka

një Ministri të Arsimit, Shkencës dhe Teknologjisë mjaft dinamike e cila ka shërbyer ambiciet e saja për kombin në planin strategjik për arsim në Kosovë, koheve të fundit në periudhën 2011-2016.

“KESP ofron një mundësi të rëndësishme për ta bërë një sistem arsimor më koherent dhe duke i kapërcyer mangësitë në mësimdhënjen ku në këtë formë i siguron lidhjet e rëndësishme që janë mbajtur në mes të arsimit dhe të mësuarit me prioritet kombëtar të zhvillimit të qëndrueshëm. KSEP njih nevojën për sistemin arsimor më të përgjigjshëm për kërkesat e tregut të punës, për të përmbushur prioritetet kryesore të qeverisë dhe për të përmbushur qëllimet e zhvillimit ekonomik të shpejt.” (p 9)

Ende nuk ka mbivendosje të konsiderueshme në objektivat strategjike dhe programet në mes të insitucioneve të tanishme të Arsimit të Lartë- shumica janë të vendosura në kryeqytet, Prishtinë. Përqëndrimi i dispozitave arsimore në kryeqytet, e vështirëson studimin në nivel universitar për të rinjtë të cilët nuk mund ta perballojnë udhëtimin ose të qëndrojnë në kryeqytet dhe praktikisht është e pamundur për ata persona që tashmë janë duke punuar por në të njëjtën kohë dëshirojnë të përmirësojnë aftësitë e tyre dhe perspektivave të tyre duke studiuar në nivele universitare.

Kjo është sfida gjeografike që çdo plan për Universitete të reja duhet të adresojnë.

Kjo çon pastaj në një model të tendencës gjeografike- jo një dokument të ngusht të planifikimit e cila ndan vendin në zona, por e cila njih faktin se ka arsye materiale (jo më pak edhe transportin dhe rrugët), të cilat sygjerojnë një sferë të interesit gjeografik i cili është i përshtatshëm për një Universitet duke marrë parasysh hartimin e një kurikule Universitare dhe planifikimin e rekrutimit të studenteve. Ajo inkurajon këto Universitete moderne për të ndërtuar departamente (specializime) të veçanta të cilat janë në harmoni me karakterin socio-ekonomik dhe nevojat e rajonit të tyre. Këto janë pritjet në të cilat është i bazuar ky studim dhe të cilat janë nda me të gjithë aktorët e tjere të intereuar në këto fusha gjatë konsultimeve fillestare.

Ky raport bënë një rekomandim të fortë në favor të krijimit të dy Universiteteve të reja – në Pejë dhe Gjiilan. Ajo është hedhur si një **“raport fillestar”**, sepse në një periudhë të mëtejshme të konsultimit formal do të ishte i dëshirueshëm, jo me pak se sa për t’ia mundësuar MASHT-it për të kërkuar permtime formale të mbështetjes, për t’i dhënë peshë dhe përmbajtje “në parim” deklaratave të mbështetjes të cilat tashmë janë bërë.

Dhjetor,2010

KOSOVA DHE REGJIONET E SAJ

Republika e Kosovës ka një popullsi rreth 2.2 milion banor dhe është në rritje në normën rreth 30.000 në vit, vlerësim ky i bërë nga Enti Statistikor i Kosovës. Në mungesë të një regjistrimi

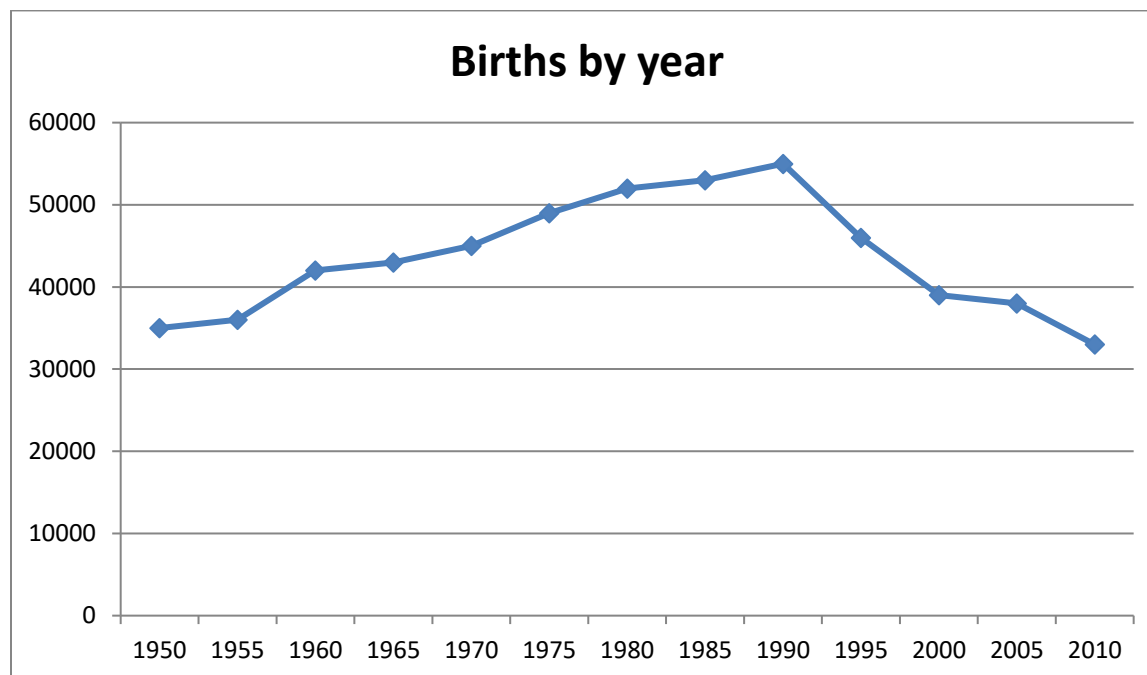
kombëtar për gati tridhjetë vite, vlerësimet e popullsisë mund të kontestohen. Megjithatë ne mund të ndertojmë një pamje të ndryshimit demografik gjatë 25 viteve të fundit nga të dhënat e regjistruara nga Enti Statistikor i Kosovës që janë marrë nga regjistrimet e lindjeve, duke parasysh që edhe kjo mund të jetë subjekt i disa sfidave.

Tabela 1, lindjet e gjalla të regjistruara në vit, KOSOVË

Year	Males	Females	Total
1986	-	-	54,519
1987	-	-	56,221
1988	-	-	56,283
1989	-	-	53,656
1990	-	-	55,175
1991	-	-	52,263
1992	-	-	44,418
1993	-	-	44,132
1994	-	-	43,450
1995	-	-	44,776
1996	-	-	46,041
1997	-	-	42,920
1998	-	-	41,752
1999	-	-	40,020
2000	-	-	38,687
2001	-	-	37,412
2002	-	-	36,136
2003	-	-	31,994
2004	-	-	35,063
2005	-	-	37,218
2006	-	-	34,187
2007	17,514	15,878	33,312
2008	15,096	13,842	29,938
2009	14,570	13,541	28,106
2010 ≠	10,644	9,705	20,346

Të dhënat paraprake: vetëm 9 muajt e parë të lindjes, dallimet në total janë si në të dhënat origjinale Burimi; Enti Statistikor i Kosovës, ndryshimet demografike të Kosovës, Popullsija: 1948-2005, 2008 tabela 5, f.3 Enti Statistikor i Kosovës
 Statistikat e përgjithshme seria1, buletini 3 mujor për muajin Tetor 2010, tabela 1.1 f.8
 Tabllon më të gjërë të normës së lindjeve në një periudhë prej gjashtëdhjet vjeçare në Kosovë, është dhënë nga Zyra Statistikore e Kosovës në:
<http://esk.rks-gov.neWena/index.~h~?o~tion=com-co ntent&view=article&id=6<ernid=3>.

Kjo tregon qartë se sa e ka arritur kulmin norma e lindjes gjatë viteve 1980 duke u kthyer në nivelin e parë në vitet 1950 pas fillimit të shekullit të ri. Shifrat më të fundit tregojnë rënje të butë të vazhdueshme.

Kjo ka implikime për ofrimin e arsimit në të gjitha nivelet.

Shumica e atyre që kanë vijuar arsimin e lartë në vitin 2010 kanë lindur në vitin 1991 ose 1992 që do të thotë se gjatë këtyre viteve ka qenë tendenca rënëse e lindjeve dhe dekada e trazirave. Nga tabela më posht mund të shohim se nga madhësia e grupit ndryshojnë edhe notat e shkollës, por në përgjithësi janë në përputhje me shifrat më lartë. Në këtë vit akademik ka 432.972 fëmijë të regjistruar në shkollat e Kosovës. Pra rreth 33.000 janë të regjistruar në çdo nivel nga klasa e 7-11. Këto shifra pësojnë rënje në klasat 12 dhe 13, në klasat e 13 (vetëm rreth 13.000) pra rreth 38,5% e tyre vazhdojnë tutje sepse fëmijët braktisin shkollën pa palne për të vazhduar studimet në arsimin e lartë. Ka një rënie të madhe (rreth 10%) në numër në klasën e 6 ku kulmi arihet në klasat e 4 dhe 5 në rreth 36.000.

Edhe pse pa përmirësim të dukshme në shkallën e pjesëmarrjes dhe moshës për arsimin e lartë, është e qartë se kërkesa do të vazhdoi të rritet, kulmi i rritjes do të jetë viti 2019 dhe 2020 për vendin në tërësi dhe në secilën nga rajonet e vendit. Rajonët e Anamoravës dhe Dukagjinit janë të ndryshme nga të tjerët, megjithatë, këto rajone do të përfshijnë majat e rëndësishme të ritjes edhe para këtyre viteve. Anamorava do të ketë ritje të interesimit për arsimin e lartë në vitet 2013 dhe 2014 ndërsa rajoni i Dukagjinit në vitin 2015, 2016 dhe 2017 do ta arrijë kulmin e ritjes. Në kuadër të këtyre rajoneve do të ketë presione të veçanta në qytetin e Gjilanit dhe Pejës

në vitin 2013 dhe 2014 pra kjo është koha kur presioni i ritjes së interesimit për arsimin e lartë në Prishtinë e arrin kulmin e saj.

Rasti për veprime urgjente për të rritur numërin e vendeve të arsimit të lartë në dispozicion për fillimin e Tetorit 2013, veçanërisht në Gjilan dhe Pejë, është mbështetur plotësisht nga këto të dhëna.

Për më tepër është e qartë se ka një numër të konsiderueshëm të të rriturve të rinjë (të gjeneratës 1980) të cilët nuk kanë pasur dobi nga arsimi i lartë dhe për të cilët dispozita në terrën është e nevojshme. Duke pasur parasysh dëmet e tjera arsimore që kry brez i pësoj gjatë dekadës së trazirave, strategjitë kreative për angazhimin e këtyre të rinjëve në arsimin e lartë dhe atij profesional janë të nevojshme.

Kjo do të përfshijë një përkushtim në qasjen e arsimit të lartë dhe partnerëve që punojnë me agjencit e tjera zhvillimore të krijojnë rrugë të reja (dhe përmes) në arsimin e lartë , veçanërisht ato institucione arsimore të cilat lejojnë ECTS kredi për t'u arritur në njësi më të vogla dhe gjatë një periudhe më të zgjëruar se sa që pritet tek maturanët (matura-mbajtësit).

Tabela 2. Nxënësit në çdo klasë shkollë sipas Rajonit, 2010-2011

Komunat																	
gjithsej	432972	25414	30559	30870	33268	36172	36303	30546	33047	33401	33056	32351	33790	27539	12999		38.5%
Ferizaj	30336	1979	2155	2106	2278	2446	2537	1990	2098	2151	2173	2427	2739	2070	1086		39.6%
Kaçanik	8177	514	528	589	589	683	659	531	604	609	663	601	605	448	227		37.5%
H. i Elezit	2109	137	158	157	133	176	169	158	157	165	195	159	155	115	0		0.0%
Gjilan	25980	1520	1545	1592	1790	2053	1954	1683	1740	1925	1958	2345	2471	1998	1253		50.7%
Kamenicë	7277	351	370	443	454	558	581	491	532	573	663	577	747	529	285		38.2%
Novobërdë	635	38	45	49	51	45	68	67	52	58	49	21	19	17	0		0.0%
Viti	12784	766	860	949	924	1136	1085	930	1033	1020	978	993	989	799	287		29.0%
Anamorava	87298	5305	5661	5885	6219	7097	7053	5850	6216	6501	6679	7123	7725	5976	3138		40.6%
Mitrovicë	18554	1367	1271	1317	1479	1546	1437	1202	1319	1441	935	1554	1548	1417	673		43.5%
Skenderaj	13839	714	982	1023	1125	1145	1202	979	1175	1036	1149	878	988	943	412		41.7%
Vushtri	18444	942	1446	1428	1451	1578	1518	1375	1468	1326	1491	1289	1405	1173	517		36.8%
Z. Potok	146	20	11	14	13	10	17	14	15	14	18	0	0	0	0		
Leposaviq	23	0	5	3	5	2	3	1	2	1	1	0	0	0	0		
Zveçan	56	0	0	0	0	0	9	0	10	4	6	0	0	0	0		
Mitrovicë	51062	3043	3715	3785	4073	4281	4188	3571	3989	3822	3600	3721	3941	3533	1602		40.6%
Pejë	23723	1474	1609	1516	1582	1749	1812	1610	1750	1755	1754	1979	1992	1737	817		41.0%
Istog	10035	648	669	670	698	784	886	739	844	884	813	678	691	604	298		43.1%
Klinë	10318	458	769	807	863	939	913	728	899	899	842	776	615	608	173		28.1%
Deçan	8085	483	541	559	567	602	589	505	677	703	681	573	677	679	233		34.4%
Junik	1321	89	104	95	100	110	104	99	117	111	111	90	85	89	12		14.1%
Gjakovë	24120	1209	1685	1595	1890	1879	2027	1787	1895	1976	1956	1718	1773	1604	865		48.8%
Dukaqini	77602	4361	5377	5242	5700	6063	6331	5468	6182	6328	6157	5814	5833	5321	2396		41.1%
Prishtinë	49982	3796	3459	3493	3584	3813	3848	3387	3485	3535	3543	4220	4080	3559	1895		46.4%
Podujevë	23473	1228	1939	1832	2080	2241	1957	1685	1715	1712	1687	1534	1747	1265	826		47.3%

Glogoc	14838	774	1038	1088	1222	1263	1257	1038	1113	1178	1141	990	1294	1002	440	34.0%
F. Kosovë	7711	283	667	642	721	635	654	558	609	583	594	575	554	393	237	42.8%
Obiliq	5226	399	415	433	466	463	443	397	378	423	349	264	353	245	186	52.7%
Lipjan	15124	1027	1089	1106	1151	1277	1368	1039	1110	1072	1061	974	1129	910	503	44.6%
Prishtinë	116354	7907	8607	8594	9224	9692	9527	8104	8410	8503	8375	8537	9157	7374	4087	44.6%
Rahovec	14312	815	988	1001	1141	1285	1397	1073	1150	1274	1256	1059	914	752	119	13.0%
Malishevë	17030	1283	1258	1296	1433	1557	1633	1232	1309	1341	1298	1202	1160	817	170	14.7%
Prizren	38367	1386	2786	2798	2988	3309	3366	2923	3216	3049	3195	2867	2650	2159	1103	41.6%
Suharekë	15657	789	1025	1090	1195	1466	1380	1135	1330	1339	1322	1119	1322	902	90	6.8%
Dragash	5655	382	444	456	508	527	543	461	477	474	443	245	367	180	148	40.3%
Mamushë	1115	58	80	100	87	112	103	108	101	95	101	65	60	38	0	0.0%
Shtime	7628	434	547	555	608	699	707	555	600	581	571	523	608	445	144	23.7%
Shtërpcë	892	51	71	68	92	84	77	66	67	94	59	56	53	42	0	0.0%
Prizren	100656	5198	7199	7364	8052	9039	9206	7593	8250	8247	8245	7136	7134	5335	1774	24.9%

Përqindja e popullsisë e cila është në shkollë në çdo rajon ndryshon si vijon:

Tabela 3. Krahasimi në mes të popullsisë së përgjithshme dhe të popullsisë së shkollës nga Rajoni

Region	Estimated population (OSCE estimates)	% of total population	Number of students at school	% of total students
Anamorava	474,700	17.50%	87,298	20.20%
Mitrovica	355,700	13.10%	51,062	11.80%
Dukagjini	480,600	17.70%	77,602	17.90%
Prishtina	855,000	31.50%	116,345	26.90%
Prizren	546,800	20.20%	100,656	23.20%
Kosovo	2,712,800	100.00%	432,972	100.00%

Këto mospërputhje mund të jenë ose për shkak të një qëndrimi më të lartë në shkollën (përtej klasës së 11) në disa komuna (për shembull në Gjilan dhe Obiliq), ose thjesht reflektojnë pasaktësi në të dhënat e popullsisë , vlerësimet janë marrë nga OSBE-ja.

PUNSIËMI DHE AFTËSIA PUNUESE

Me rritjen e popullsisë në Kosovë, nevoja për të përmirësuar mundësit e punësimit dhe aftësitë punuese çdo herë e më shumë po rritet. Programi i OKB-së për zhvillim të Kosovës e thekson atë:

“ Papunësia dhe varfëria mbeten dy nga problemet më kritike me të cilat ballafaqohet Kosova sot... Papunësia është rritur në gati 45%, norma më e lartë në Evropë. Papunësia e të rinjve kosvarë është pesë herë më e lartë se mesatarja në kuadër të Bashkimit

Evropian, një shkak për shqetësim të veçantë duke pasur parasush se Kosova ka popullatën më të re në Evrop (15-24 vjeç përbëjnë 20% të popullsisë kosovare). Është vlerësuar se afërsisht 200.000 persona të rinj do të arrijnë në moshë pune gjatë pesë viteve të ardhshme, ndërsa numëri i njerëzve të arritur në moshë të pensionit do të jetë rreth 60.000. Në një vend me një shkallë rreth 45% e varferisë kanë nevojë urgjente për përmirësim ekonomik, sidomos të tregut të punës, është e diskutueshme. Si pasojë, nga 56.000 këkrues për vende të reja të punës vetëm 30.000 prej tyre do të hyjnë dhe do të gjejnë punë.” ([m.o://www.ks.undp.org/?cid=7](http://www.ks.undp.org/?cid=7))

Kjo është një sfidë e madhe me të cilën përballet Qeveria, individët dhe partnerët e saj social. Për individët që kërkojnë të hyjnë në tregun e punës, shancet e tyre për sukses përcaktohen nga mundësia e punësimit dhe vendet e lira të punës të hapura për ta.

Angazhimi i partnerëve socialë në zhvillimin dhe shpërndarjen e politikave të punësimit në Kosovë nuk ka qenë aq aktive siç është rekomanduar në të kaluarën. Ahmet Kasumi dhe Besim Kamberaj nga Fondacioni Evropian për Trajnime, në Maj 2008, raportuan se:

“ Autoritetet e Kosovës po bëhen gjithnjë e të vetëdijshme për nevojën për nxitjen e zhvillimit të balancuar socio-ekonomik në rajon. Partneritetet të cilat mobilizojnë aktorët lokal dhe që u përgjigjen nevojave lokale kanë qenë të mbështetura nga EU dhe donatorët e financues të tjerë të projekteve. Megjithatë, këto aktivitete ende nuk janë pjesë e politikës zhvillimore dhe të politikave për ofrimin e mekanizmave zhvillimore, me fjalë të tjera, nuk ka hapësirë për Kosovën për të promovuar pjesëmarrjen në politikën blerëse si dhe në politikat për ofrimin e mekanizmave gjithëpërfshirëse zhvillimore.” (ETF Kosova Report: Qeverisja dhe kapaciteti administrativ i institucioneve të punësimit në Kosovë, raporti wp ETF IPA-08-06 GOVIPA f.5)

Ata cekën se:

“ Në vendet që përgatiten për antarësim në Bashkim Evropian (BE), objektivat janë përcaktuar nga Strategjia e Lisbonës, prioritet i së cilës janë njohuritë e qëndrueshme dhe inovacionet e bazuara në rritjen ekonomike, rritjen e punësimit dhe luftën kundër përjashtimit social që janë korespondentët kryesor të sfidave me të cilat përballet Kosova sot.” (ibid f.6)

Njohuritë e qëndrueshme dhe të inovacionit të bazuara në rritjen ekonomike janë funksionet kryesore të arsimit të lartë dhe zhvillimit profesional (si atij fillestar gjithashtu edhe atij të vazhdueshëm) dhe duhet të identifikohen në mënyrë të qartë si prioritete kryesore për çdo mision të universiteteve të reja që mund të hapen në Kosovë.

Intervista e bërë me kryetarët e dy organizatave punëdhënëse (Oda Ekonomike e Kosovës (OEK) dhe Aleanca e Bizneseve Kosovare (AKB)), tregoi mbështetjen e tyre të fortë për pjesëmarrje aktive si në planifikimin e këtyre Universiteteve të reja gjithashtu edhe në furnizimin e të dhënave që do të ndihmojnë në formimin e programeve të tyre.

Misioni i OEK-së është shumë i qartë. Ai mbështet dhe përfaqëson interesat e punëdhënësve vis-a-vi Qeverisë dhe promovon zhvillimin e tregtisë dhe industrisë. Aktivitetet e saja përfshijnë:

- Inkurajimin e zhvillimit të sipërmarrjes,
- Nxitjen e kërkimit dhe zhvillimit,
- Sigurimin e informacionit të lidhur me biznesin,
- Promovimi i marrëdhënjëve ekonomike me vendet e huaja,
- Siguron që zhvillimi i ndërmarrjeve është thelbi kryesor për Kosovën, zhvillim e Qeverisë dhe politikave ekonomike të vendit,
- Nxitjen e praktikave të mira të biznesit.

OEK-ja ka rënë dakord që të konsultohet gjërësisht me antarët e saj në lidhje me këtë studim të fizibilitetit me qëllim që të angazhohet në mënyrë aktive për zhvillimin institucional dhe programin e tij.

Aktiviteti i AKB-së përfshinë dhënjen e informacionit për biznes, vizat jashtë vendit, mbështet teknkisht industrinë, mbështet planin e zhvillimit të biznesit dhe mundëson lehtësimin e takimeve. Anketa e saj e fundit në lidhje me Tregun e Punës (Prishtinë, 2010) është një pasqyrë e paçmuar e kërkesave të tashme dhe të ardhshme të Tregut të Punës në Kosovë. Kjo pasqyrë është rezultat i analizave, në dispozicion të publikut, e bërë nga një studim i shkurtër ku janë anketuar 1200 ndërmarrje gjatë verës së vitit 2010.

Ky raport paraqet të dhënat për:

- Të punësuarit sipas profesionit bazuar në KPK (Klasifikimin Profesional në Kosovë),
- Vendet e lira të punës bazuar në KPK,
- Pritjet për vende të lira pune sipas profesionit në të ardhmen,
- Vështirësitë në gjetjen e të punësuarve sipas profesionit,
- Mënyra e plotësimit të vendeve vakante të punëdhënësve
- Nevoja për trajnimin dhe rekrutimin e punonjësve
- Nevoja për trajnimin e antarëve të stafit ekzistues.
- Nevojat për trajnim që janë identifikuar nga bizneset që kanë dhënë përgjigje positive,
- Paga mesatare në nivel vendi
- Paga mesatare sipas sektorëve dhe pronarëve (publike, private) dhe sektorët e aktiviteteve,
- Paga mesatare në bazë të aftësive,

- Paga mesatare nga kushtet e rajonit të punës,
- Kontratat e punonjësve që punojnë,
- Përfitimet e punonjësve.

Aketa tregon se punësimi është rritur me 12.6% në këto ndërmarrje ne vit që nga viti 2009 dhe se 40% e të intervistuarve kanë parashikuar njëritje të mëtejshme në vitin e ardhshëm, (vetëm 3% janë në pritje të një renje).

Kjo anketë gjithashtu tregon se ka një korrelacion pozitiv mes pagave mesatare dhe nivelit të aftësive ose kualifikimeve të punonjësve. Punonjësit me arsim të lartë marrin në shtëpi një rrogë mesatare mujore prej rreth 455 euro, ne krahasim me 329 euro që kanë marrë në vitin 2008- një rritje prej rreth 38%. Punonjësve me arsimim më të ulët rroga mesatare mujore u arrin rreth 214 euro, një rritje prej 23% që nga viti 2008.

Raporti tregon se;

“ Është e rëndësishme të përmendet se ne krahasim me vitin 2009, ne operatore e bazave te te dhenave ka edhe mangësi në profesionet si: menaxhment, menaxhim financiar, menaxhim i marketingut, menaxhim i projekteve, menaxhim të personelit, menaxhim të prodhimit kryesor, apo në profesione të tjera të cilat janë të ndevojshme për një biznes të suksesshëm në ekonominë kombëtare dhe botërore.” (f.31)

Dhe

“ një tjetër fakt është se në ndërmarrje të fuqishme të cilat veprojnë në Kosovë, për profesione të veçanta janë të angazhuar ekspert të jashtëm dhe në këtë mënyrë shmanget mundësia e ndërtimit të kapaciteteve profesionale, në mënyrë që vendet e lira të tilla mund të plotësohen nga ekspertët vendorë dhe në qoftë se ne nuk i kemi ato atëherë duhet te kontribojmë për të ndërtuar në rritjen e kapaciteteve profesionale në zhvillimin e tyre profesional. “ (f.32)

Megjithatë,

“ trajni i personelit ende konsiderohet nga punëdhënësit si shpenzim e jo si investim. Vetëm 16.7% e punëdhënësve kanë deklaruar se kanë nevojë për trajnim të personelit të tyre. Por punëdhënësit kanë kërkesa shumë specifike për trajnimin e punonjësve të rekrutuar për disa profesione të clat nuk janë të lehta për t’u gjeturë as në tregun e punës.” (f.33).

Raporti rekomandon që;

“ duke marrë parasysh se sektori i bujqesise dhe ai i prodhimit kanë ndërvartësi në mes vete, duhet të merret parasysh se numëri i ndërmarrjeve të regjistruara që zhvillojnë veprimtarin e tyre në sektorin e bujqesisë është mjaft i ulët, është fakt se në bujqësi ende ka potencial të pashfrytëzuar edhe pse ky sektor është mundësi e mirë për zhvillim ekonomik. Realisht përmes bujqësisë do të hapen ndërmarrje të reja dhe do të krijohen kushte të mira për hapjen e vendeve të reja të punës, kjo do të ndihmojë gjithashtu tranzicionin nga një ekonomi familjare në një biznes të qëndrueshëm përmes potencialeve unifikuese, dhe bazuar në gjendjen aktuale, ne duhet të shohim mundësitë e mbështetjes në zhvillimin e sektorit të prodhimit dhe shërbimeve në mënyrë që të inkurajojmë një punësim të qëndrueshëm.” (f.34)

Ky Rekomandim mbështet punët e tjera që e shofin Bujqësinë dhe Mjedisin si fushat kryesore të riskut dhe mundësisë për Kosovën, me potencial të madh për ndryshim, punësim dhe rritjes në aspektet kyçe.

Për shembull shqyrtimi 2007 i Bankës Botërore territorit të Kosovës i sygjeron:

“ problemet më të mëdha mjedisore në bujqësi janë; fragmentimi i tokës, uji dhe ndotja e tokës nga prodhimi bujqësor dhe blegtoral, ndotja industriale, konvertimi me rritme të shpejta, para dhe pas luftës, e tokës bujqësore në ato industriale, komerciale, banimi dhe përdorimi. Efektet primare bujqësore mbi mjedisin përfshijnë; erezionin e tokës, rrëshqitjen e tokës, humbejn e biodiversitetit dhe përmytjen për shkakt të infrastrukturës së dobët të ujitjes dhe të menaxhimit në pylltari, problemet më urgjente mjedisore që duhet të mirren masa ndaj saj janë shpyllëzimi dhe degradimi i tokës pyjore e shkatërrua nga nxjerrja e pakontrolluar e zhavorrit, prerja e paligjshme e tyre, dëmtuesve të ndryshëm dhe sëmundjet e ndryshme si dhe zjarrit në pyje. Edhe pse një pjesë e madhe e Kosovës është mbuluar me pyje, vetëm një e treta e zonës pyjore konsiderohet ekologjikisht e shëndetshme dhe ekonomikisht produktive.” (“Integrating Environment into Agriculture and Forestry: Progress and Prospects in Eastern Europe and Central Asia”, Volume 11 , ~November **2007**, f. 1)

Raporti i fundit i USAID -(Kërcënimet e Mjedisit dhe Shanset e Vlerësimit, Gusht 2009), argumenton për një angazhim aktiv për mbrojtjen e mjedisit përmes edukimit:

“ trajnimet për monitorimin e biodiversitetit kanë nevojë të ashpër për një kuadër të trajnuar të menaxherëve të burimeve dhe specialistëve të politikës së burimeve e cila është një fushë kritike dhe kërkonë vëmendeje të menjëhereshme. Kjo nuk është një alternativë e shpejtë rregulluese por ajo kërkonë një kohë dhe një shpagim në një periudhë kohore 5-6 vjeçare pasi që është inicuar programi. Këto janë mundësi të shkëlqyera për donatorët që të punojnë së bashku për të filluar adresimin e këtyre

nevojave kritike në sektorë të veçanta ose nga sistemi i tyre i drejtimit , përvoja e tyre aktuale dhe ajo e kohëve të fundit në zhvillimin e strategjisë komunale për planifikim ose përmes punës së tyre në trajnime dhe institucione të edukimit formal.” (f.43)

Ndiki mbi këto qështje, të bujqësisë dhe mjedisit, do të vijë të dyja nga nivelet më të lashta të arsimit shkencor dhe trajnimit në disiplinat ekologjike dhe bujqësore dhe nga një ndryshim në fokusin larg nga prodhimi i jetesës drejtë qasjeve me vlerë të shtuar të lartë, qoftë në aspektin e prodhimit të ushqimit dhe përpunimit ose menaxhimit të mjedisit qoftë në zhvillimin e qëndrueshëm ekologjik- veçanërisht në lidhje me pyjet dhe burimet ujore.

Kosova ka një mundësi për t'iu përgjigjur kërkesës në rritje nëpër botë me bio produktet e saja organike dhe natyrore si dhe me aktivitetet e saj qofshin ato në alpinizëm, ecje në male (hiking), ski ose peshkim (dhe zgjerimin e këtyre në fotografi, film dhe media të tjera të krijimit).

Gjithashtu edhe trashëgimia e pasur kulturore, rritja e vreshtarisë dhe gastronomia mund të jenë magnet i fuqishëm për zhvillimin e turizmit, është e qartë se ekziston mundësia e madhe për zhvillimin e ndërmarrjeve të reja të cilat do të duhet të kenë udhëheqës të qartë dhe menaxher efektiv (veçanërisht nëse disa nga këto ndërmarrje kërkojnë të tërheqin investimet e kapitalit të huaj).

VLERA E NJË ARSIMI UNIVERSITAR

Studimi në Universitet sjell dy shpërblime të brendshme dhe jokarakteristike për individët. Ndjekjen e një discipline të subjektit për hirë të hetimit intelektual dhe pasurimin personal që është një aktivitet i vlefshëm i cili duhet të njihet dhe festohet. Aftësia për të marrë njohuri në disiplinat dhe qështjet e mëtutjeshme –shqyrton arritjet e saja më të gjëra në një mënyrë që askush tjetër nuk e ka bërë dhe është në dobi personale dhe sociale.

Megjithatë, për shumicën e njerëzve që studiojnë në Universitet, në të vërtetë është një çështje e përforcimit të pozitës së tyre dhe ka ndikim në perspektivën e punësimit në tregun e punës në vend. Kjo ka lindur nga statistikat e punësimit të fundit në Kosovë.

Në publikimin e saj, Statistikat e Përgjithshme- seria7: Buletini Tremujor, Tetor 2010, Enti Statistikor i Kosovës ka treguar vendet e lira të punës për individët e kualifikuar në Universitet që tani numëri i këtyre vendeve të punës ka rënë, nga 6937 vende të lira që kanë qenë në vitin 2008 vetëm 994 (14.3%) kërkohen me arsimim universitar. Në vitin 2009, janë kërkuar 866 nga 8269 (10.4%) ndërsa në vitin aktual gusht 2010, 865 nga 5702 respektivisht (15.2%).

Numëri i të papunëve me diploma universiteti ka qenë më i vogël se 1% i 335.000 ose më shumë kosovarë të papunë të regjistruar në secilin nga tri vitet e fundit. Shifra ka qenë 2.85 persona të

diplomuar dhe të punësuar në vitin 2008, krahasuar me një total prej 48.4 persona të regjistruar të papunë. Në vitin 2009 kjo shifër u rrit në 3.5 krahasuar me 40.8 dhe përsëri në vitin 2010 në tetë muajt e parë kemi 3.7 krahasuar me 59.1 të papunë të regjistruar për çdo vend vakant në përgjithësi.

Një idiplomuar në Universitet ka më shumë gjasa për të gjetur një punë në vendet e lira të punës për të diplomuarit dhe shancet e tilla janë 16 herë më të mira për të gjetur punën e rekomanduar për të diplomuarit se sa nga aplikantët e tjerë. Sigurisht, disa të diplomuar do të marrin vendet e punës në të cilat kërkohet kualifikim më i ulët. Megjithatë, të dhënat janë të bindura në këtë pikë- nuk ka shumë vende pune që kërkojnë aftësi të shkollimit të lartë dhe për këtë shkak të diplomuarit e kanë më të lehtë të gjejnë punë se sa aplikantët e tjerë

Në një ekonomi e cila është karakterizuar kohët e fundit nga Rojters “shambolic”, mundësitë për të rritur kushtet e jetesës përmes arsimit të lartë janë jashtëzakonisht të rëndësishme.

“Një dritez shprese qëndron në krijimin e rreth 1.000 vendeve të reja të punës në ndërmarrjet e jashtme të tilla si qendra e thirrjes ose e të inxhinjeriungut informativ për kompanitë anglisht ose gjermanisht folëse që nga viti 2008. Klientet përfshijnë kompanitë amerikane të telekomunikacionit AT & T, Vodafone, BT dhe Orange. Një firmë, 3CIS ka 150 punonjës nga 5 që kishte në vitin 2008. Ne duhet të tregojmë se potenciali i vertet vjen nga të rinjtë dhe kemi nevojë për një sistem të mirë arsimor për të qenë konkurrues në këtë treg global”, thotë menaxheri i kompanisë Gëzim Pula.” (Burimi, Fatos Bytyqi, Reuters, Muaji 6 Dhjetor 2010 në

www.reuters.com/article/idUSTRE6B533N20101206?pagenumber=2)

Kjo është një situatë e favorshme për fitore ku individët, bizneset dhe ekonomia të gjitha do të përfitojnë nga një investim në arsimin e lartë me cilësi të lartë.

Që të jetë kjo situatë fituese atëherë qasja duhet të ikurajoj edhe një alternativë për kulturën demotivuese të vartësve që ndikojnë në të hyrat publike ose vetëm në kontributet e donatorëve. Për këtë arsye edhe mundësia për një partneritet publiko privat për zhvillimin dhe dhënjen e mundësive të arsimit të lartë duhet të kërkohet dhe të mirëpritet.

Vazhdimet e mëtejshme mbi format dhe modalitetet e partneriteteve publiko-provate janë në shtojcën II.

A duhet Qeveria e Kosovës të zgjedh për të marrë rrugën PPP për zhvillimin e këtyre Universiteteve të reja. Ajo duhet të sigurojë që të gjithë partnerët dhe sipërmarrësit të jenë të angazhuar në mënyrë strategjike dhe financiare për këto qëllime “ që të rrit vërtet efikasitetin dhe efektivitetin krahasuar me alternativat”. Kjo është e vërtetë dhe çfarëdo forme e PPP-ve mund të miratohet.

Nëse është vendosur të mos vazhdohet drejt një PPP të këtij lloji, qëllimi do të mbetet për sponsorimin e punës së HEIs publike nga sektori privat, qoftë përmes skemave të bursave studentore, praktikave të paguara apo shpërblime në çmim për dhunti të tjera.

Rekomandohet që fazat e ardhshme të konsultimit duhet të përfshijnë një fokus të qartë në dëshirën dhe gjasat e suksesit të këtyre qasjeve alternative për partneritet.

PEJA DHE REGJIONI I DUKAGJINIT

Peja perfaqëson një tregti të rëndësishme dhe qendrën artizanale në të cilën hotele të ndryme, turizmi dhe bizneset industriale janë zhvilluar. Industria metalike duke përfshi materialet e ndërtimit, bateritë dhe industrinë e butë metalike, industria e pijeve alkoolike më tepër, ajo gjithashtu ka vendpushime mjaft të tërheqëse turistike si kanioni Rugova, bjeshkët e nemuna dhe Banja e Pejës me puse të ujit termal me temperaturë 47°C, që është një qendër e rëndësishme rehabilitimi edhe pse i takon komunës fqinje. Peja është komuna më e madhe nga 6 komunat e Kosovës (me përjashtim të Prishtinës), (Pejë, Strategjia për Zhvillim Ekonomik Lokal, 2005-2007 f.11-12).

Ajo është gjithashtu qendër e rajonit të Dukagjinit, duke shërbyer si një qendër rajonale për komunat, Istog, Kline, Deçan dhe Gjakovë.

Në Mars 2009, OSBE-ja raportoi se komuna përhapet në një sipërfaqe prej 602km² me një popullsi përafërsisht prej 170.000 banorë. Shumica e popullsisë në Pejë janë shqipëtarë të Kosovës, por ka edhe pakica të tjera kombëtare si serb (1000 persona, që jetojnë në Gorazhdevc, Brestovik, Bellopoje, Levoshë dhe vetëm një numër i vogël jetojnë në Pejë), boshnjak (4.500 persona që jetojnë në qytetin e Pejës dhe Vitomericë), dhe ka rreth 5.000 persona (romë, ashkali dhe egjiptian) që jetojnë në zonat urbane dhe rurale. (OSBE Profili Komunal- Pejë, Mars 2009).

Profili komunal i OSBE-së sugjeron se “ Bujqësia dhe papunësia janë dy karakteristika kryesore të ekonomisë lokale. Kjo mund të vërehet në mënyrë të veçantë se në qytetin e Pejës se vetëm një seri e iniciativave të sektorit artizanal dhe industrisë së vogël janë duke u zhvilluar. Sektori i ndërtimit (ndertesat së bashke me bizneset e pasurive të patundshme) dhe biznesi bankar janë duke u zgjeruar.

"Karakteristikat kryesore të dispozitës arsimore në qytet janë të shkollës për nxënësit me vështirësi shikimi dhe një shkollë fillore dhe të mesme e muzikës që u hap në Shkurt 2008. Përderisa romët, ashkalinjtë dhe egjiptasit ndjekin mësimet në gjuhën shqipe, 774 boshnjakë të Kosovës po marrin arsim në gjuhën boshnjake”.

Profili Komunal i OSBE-së për komunën e Istogut identifikon më shumë se 1.650 boshnjakë, 40 romë dhe rreth 2.220 Egjiptas. Sikurse fëmijët shqiptarë gjithashtu edhe fëmijët e pakicave tjera kombëtare si serb, 178 boshnjakë, 305 egjiptianë, ashkali dhe romë 7915, janë të integruar plotësisht në strukturat e arsimit të rregullt në Kosovë. Për boshnjakët shkollimi bëhet në gjuhën e tyre amtare (boshnjake). Ka dy nevoja të veçanta klasat me 22 nxënës të moshave të ndryshme” (Profili Komunal i OSBE-se, Istog, Prill 2008).

Nxënësit boshnjak nga Deçani ndjekin mësimin në Pejë në mënyrë që të mësojnë në gjuhën e tyre amtare (boshnjake). Trashëgimia fetare në Deçan që përfshinë Manastrin e Deçanit dhe Xhamitë në Çok, Carrabreg dhe Prilep është e një rëndësie të madhe. “Në vitin 2004, Manastiri i Deçanit është përfshirë në listën e Trashëgimisë Botërore të UNESCO-s dhe në vitin 2006 ajo është vendos në listën e Trashëgimisë Botërore në rezik të UNESCO-s. Rëndësia historike dhe artistike fetare e saj është e një rëndësie të jashtëzakonshme”. (Profili Komunal i OSBE-së, Deçan, Mars 2009).

“ Bujqësia është sektori kryesor i ekonomisë në Deçan që përfshinë 65% të popullsisë. Shumica e ndërmarrjeve shoqërore që kanë ekzistuar para konfliktit të fundit janë mbyllë pas konfliktit, gjë që ka çuar në një nivel të lartë papunësinë e sidomos për të rinjtë. Shumica e ndërmarrjeve të vogla ekzistuese private aktivitete e tyre i kanë fokusuar në shërbime dhe prodhim”.

OSBE-ja raporton një pasqyrë të ngjashme edhe ne Istog. “ Komuna është kryesisht bujqësore ku 80% e banorëve të saj kanë punuar në bujqësi para konflikteve të vitit 1999. Produktet kryesore të kësaj komune janë drithërat, frutat, perimet dhe produktet e mishti. Istogu gjithashtu është i njohur edhe për fermë peshku trofta i cili u privatizua në vitin 2004 dhe është një shembull i suksesshëm i privatizimit. Papunësia mbetet e lartë edhe pse 1082 biznese të tilla si dyqane, kafene dhe restaurante janë regjistruar në Ministrinë e Tregtisë dhe Industrisë. Përkundër këtyre shifrave Administrat Publike mbetet punëdhënësi kryesor”.

Komuna e Klinës ndryshon nga këto dy të lartëpërmendurat. “ Mbi 1.300 biznese dhe me 4.100 të punësuar janë të regjistruara në Klinë. Bujqësia është puna kryesore jashtë qytetit. Shumë dyqane të vogla në qytet janë të regjistruara zyrtarisht në Ministrinë e Tregtisë dhe Instrisë. Rreth 300 persona janë duke punuar në aktivitete industriale në këtë komunë. Gjashtë nga tetë ndërmarrje shoqërore janë privatizuar deri më tani, por janë duke operuar me kapacitet të kufizuara. Tre kompanitë më të mëdha private kanë të punësuar nga rreth 200 punëtorë në këtë komunë.” (Profili Komunal i OSBE-se, Klinë, Mars, 2009)

Rreth 150.000 njerëz, Gjakova rivale e Pejës në madhësi me 170.000. Megjithatë Gjakova qëndron shumë më keq ekonomikisht. Sipas OSBE-së “ Gjakova ka qenë një qendër e madhe industriale në Kosovë deri në fund të vitit 1988. Që nga ajo kohë janë regjistruar rreth 3.000 biznese private duke punësuar rreth 7.000 njerëz. Nga këto biznese rreth 95% janë të vogla ose

të mesme që kryesisht mirren me këto aktivitete, magazinimin, tekstil, përpunim të metaleve dhe transport. Përkundër këtij numëri të bizneseve, janë rregjistruar 30.000 persona të papunë në këtë komunë edhe pse shumica e vëzhguesve vlerësojnë se shifrat reale janë shumë më të larta dhe arrijnë në 80%. Ekonomia është problemi kryesor i Administratës Publike lokale.” OSBE Profili Komunal, Gjakovë, Prill 2008)

Rajoni përballlet me vështirësi të rëndësishme ekonomike, etnike dhe sociale. Përpjekjete e qytetit të Pejës janë të qarta duke u bërë ballë ekonomikisht për të arritur përparim në të gjitha tre fronte si në aspektin e ofrimit të shkollimit për pakicat gjithashtu edhe në aspektin etnik dhe social. Kjo mundëson edhe pajtimin e kundërshtimeve në sfondin e Alpeve shqiptare dhe Grykën e Rugovës me vendet e trashëgimisë botërore në qytet siç është Manastiri i Pejës dhe ai i Deçanit.

Kjo trashëgimi natyrore dhe kulturore përbën bazën për një industri të turizmit i cili është ende nën zhvillim. Karakteri bujqësor i rajonit së bashku me ekologjinë e maleve dhe lumenjëve që përcaktojnë aq shumë nga këto, kërkojnë mbrojtje dhe shfrytëzim të ndjeshëm. Prodhimi industrial dhe përpunimi i ushqimit dhe pijeve kanë nevojë për aftësi të reja për të rritur atraktivitetin e tyre në tregjet e huaja në mënyrë që nëse barrierat tarifore e lejojnë atëherë ata mund të marrin cilësinë e tyre si përparësi të plotë.

Kjo është një temë ku mund të themi se rajoni i Dukagjinit ka potenciale që të hapë vetën në një botë të gjërë për të ndarë pasuritë e saja natyrore dhe ato të krijuara nga dora e njeriut por për momentin kjo është e panjohur.

Arsimi i lartë është një nga mjetet kryesore me të cilat mund të arrihet kjo mundësi, me kusht që ajo të jetë e rëndësishme dhe e fokusuar në karakterin e veçantë që ka ky rajon.

ARSIMI I LARTË I CILI I PLOTËSON NEVOJAT E RAJONIT TË DUKAGJINIT

Konsultimet për zhvillimin e këtyre ngjarjeve u zhvilluan në Fakultetin e Shkencave të Aplikuara në Biznes dhe në Hotelin Dukagjini në Nëntor. Të dy palët ofruan sugjerime për një profil program për të mbështetur nevojat e rajonit dhe për të forcuar dhe thelluar karakterin e saj të lindur. Janë marrë edhe komente me shkrim nga disa pjesëmarës që janë përciellë me fjalë mirënjohëse.

Quditërisht edhe pse ngjarja e parë u mbajtë me një audiencë të madhe akademike dhe e dyta me një audiencë të biznesit dhe Administratës Publike, asnjëra nga sugjerimet e bëra nuk kishin drejtim të njejtë.

Kishte një përkrahje të fortë për të mbështetur zhvillimin e bujqësisë dhe edukimin mjedisorë duke përfshirë këtu edhe agrobiznese të veçanta si, blegtoria, prodhimi i produkteve të qumshtit dhe menaxhimi i teknologjisë ushqimore, ekologji dhe shkencë mjedisore duke përfshirë parqet dhe menaxhimin e ujrave, menaxhimin e burimeve dhe pyjeve, zhvillimin e qëndrueshëm sidomos në prodhimin e energjisë dhe menaxhimin mjedisor. Natyra organike e prodhimit bujqësor u konsiderua si një tipar i rëndësishëm i rajonit e cila duhet të forcohet përmes hulumtimit, konsulencës dhe mësimdhënies.

Po aq e fortë ishte mbështetja për mikëpritjen, turizmin dhe gastronominë së bashku me studimet në sport në veçanti sportet dimrore në njërën dhe në anën tjetër me trashëgimin kulturore, artet e bukura mediat dhe komunikimi. Mbështetje të fortë gjetën edhe studimi i gjuhëve evropiane por jo ekskluzivisht anglishtja dhe gjermanishtja për të theksuar fokus ndërkombëtar të studimeve.

Sponsorimi i shkollës së mjekësisë u përmend gjithashtu por detalet e kësaj oferte ende duhet për t'u eksploruar. Së fundi ka pasur disa përkrahje për inxhinjeri industriale dhe ndërtim duke përfshi inxhinjerin elektronike dhe automotive edhe pse këto propozime në krahasim me të tjerat kishin mbështetje të vogël.

Nëse këto ishin grupe kryesore të kurrikulumit të cilat janë parë si thelbësore për rajonin, ka pasur edhe disa të tjera që mund të kanë rëndësi në rritje. Menaxhimin e prodhimit, paketimit dhe logjistikën janë profile me rëndësi për interesat e bizneseve të rajonit por këto nevoja mund të jenë jetë shkurtëra prandaj më së miri është të mbështetn nëpërmes programeve të kompanive të ndryshme.

Përmes këtij konsultimi arritëm në dy mesazhe të fuqishme. E para është se ajo është aftësi e përgjithshme e sipërmarrjes që të siguroi të ardhmen ekonomike të rajonit dhe ndoshta me shumë se çdo aftësi tjetër e cila u ndje nga shumë njerëz është sigurimi i punësimit për të papunët e në veçanti për të papunët e diplomuar në të gjithë rajonin.

E dyta ka të bëjë me çështjen e cilësisë veçanërisht për punëdhënësit të cilët kanë nevojë që të edukojnë nejrëzit që mund të sjellë një angazhim për cilësi të lartë për punën që bëjnë.

Në debat janë zhvilluar dy tema të rëndësishme. E para kishte të bënte me programet e pazakonta që Fakulteti i Shkencave të Aplikuara në Biznes i ofron për pakicën kombëtare boshnjake në rajon dhe me gjërë- veçanërisht për Malin e Zi dhe në këtë debat është sugjeruar që këto programe të vazhdojnë të jenë pjesë e Universitetit.

Tema e dytë kishte të bënte me arsimimin e personave me nevoja të veçanta. Një nga objektet unike të Pejës është edhe shkolla e veçantë për personat që kanë probleme me të pamurit dhe gjithashtu është e angazhuar edhe për personat me mundësi të kufizuara. Kjo do të duket krejtësisht e përshtatme në qoftëse si pjesë e portofolit të Universitetit do të përgatiteshin programet për mësues specialist për trajnimin e nxënësve dhe nxënësve me nevoja të veçanta. Shoqëruar me dispozita të veçanta, dispozitat aktuale të arsimit të lartë në Pejë do të sigurojnë mundësi për përvojë në një klasë të gjërë si pjesë e programit pedagogjik të mësuesve dhe trajnerëve sidomos për komunat fqinje e në veçanti për Istogun.

Universiteti i Prishtinës Fakulteti i Shkencave të Aplikuara në Biznes, ka origjinën e vet në Shkollën e Biznesit në Pejë e cila ka ardhur si rrjedhojë nga Shkolla e Lartë Ekonomike e themeluar në vitin 1960. Kjo shkollë e biznesit ka filluar me tri departamente:

- Administrim Biznesi
- Informatikë e Aplikuar në Biznes
- Menaxhmenti në Turizëm dhe Hotelieri

Ka të punësuar 24 profesor dhe asistent me kohë të plotë dhe 28 profesor dhe asistent me kohë të pjesshme. Ajo kohët e fundit ka paraqitur një kërkesë për miratimin e BA në Menaxhimin e Mjedisit e cila është bazuar në programet e University of Wales në Bangor dhe kolegjit “Queen Mary College” në Londër.

Puna e fakultetit është shqyrtuar nga dy ekspertë ndërkombëtarë nga AAK në Mars të vitit 2009. Ata konsideronin programet e Fakultetit të gjithanshme dhe të kënaqshme por treguan nevojën e IT objekteve, nevojën për më shumë mundësi studimi në grup dhe përdorimin sa më të madh të lokaleve dhe kompanive për të zhvilluar praktikën e studentëve.

Ata ishin të shqetësuar shumë për numërin e lartë të studentëve dhe ngarkesën e madhe në disa kurse mësimore. Ata konsideronin gjithashtu që Fakulteti nuk ka një angazhim aktiv në kërkimet shkencore. Zhvillimi i programeve pasuniversitare do të duhet të shoqërohet me një angazhim më aktiv për kërkime shkencore, veçanërisht në partneritet me një numër në rritje të lidhjeve me Universitetet ndërkombëtare të cilat Fakulteti ka filluar t’i ndërtoi.

Shumë nga problemet e Fakultetit u konsideruan se rezultojnë nga kontrolli i saj i kufizuar mbi burimet e saj financiare si dhe burimeve tjera të cilat menaxhohen nga qendra nga Universiteti i Prishtinës.

Ndërtesat aktualisht që përdor Fakulteti kanë rreth 3.000m² hapësirë, nga te cilat pak më shumë se 2.000m² përbëjnë 6 dhoma mësimi. Oraret tregojnë se 4 nga këto dhoma mësimi janë përdorë edhe nëmes të orëve 08:00 dhe 18:00, gjithashtu dy dhomat e tjera në objektin C dhe B janë përdorë edhe gjatë orëve 18:00 dhe 20:00. Një tjetër objekt me hapësirë 800m² së shpejti do të jetë në dispozicion sepse ka qene hapësirë në rinovim. Megjithatë vendimi për të sjell studentet e drejtësisë në kampus në vitin 2010 ka sjell probleme të mbipopullimit sidomos pasi që ka mungesë të koordinimit të punës të të dy Fakulteteve. (Burimi i të dhënave: e-mail komunikim nga Znj Mimoza Luta, Zyrtar për sigurimin e cilësisë, Fakulteti i Shkencave të Aplikuara në Biznes - koment i autorit).

Ky është një argument i fortë për një menaxhim të përgjegjshëm lokal me kontroll të plotë mbi burimet në dispozicion në kampusin në Pejë.

Instituti i bujqësisë në Kosovë- Pejë

Instituti i bujqësisë në Kosovë i njohur dhe regjistruar si “ Instituti Bioteknik’ është themeluar në vitin 1947 me qëllim të kërkimeve shkencore ne fushen e bujqesise, (mbjellja e pemetaresi, bujqesia, hulumtimi i cilesise se tokes etj). Qe nga viti 1981 u organizu Fakulteti i Bujqesis ne kuader te ketij Instutin.

Duke u vendosur ne qytetin e Pejës kompetencat e saj jane:

- Mbështetje teknike dhe shkencore për departamentet teknike të MBPZHR;
- Kontrolli i ushqimit inputeve bujqësore të cilësisë, dhe mbrojtjen e mjedisit të jetesës;
- Hulumtimi i varieteteve të kulturave bujqësore (gruri, elbi, misër dhe patate) në kushtet agro ekologjike të Kosovës
- punon në hulumtimi dhe drejtim e krijimit të kultivuesve të grurit, misrit etj
- punon për përgatitjen dhe krijimin e bankës së gjeneve për kulturat e ndryshme
- Vlerësimin e cilësisë së prodhimit dhe të nivelit të vlerësimit të tokës në Kosovë
- Hulumtimin, identifikimin dhe inventarizimin e agjentëve të dëmshëm biologjik (burimi, e-mail komunikim me Mr.sc, Driton Sylqa, FSHAB)

Ky institute është shënuar si pjesë e Ministrisë së Bujqësisë, Pylltarë dhe Zhvillimit Rural dhe padyshim do të formojnë një bazë të forte kërkimore për Universitetin e ri për programet e shkencave të bujqësisë dhe ekologjisë.

Ajo mund të shërbejë gjithashtu si bazë për zhvillimin e Studimeve Pylltarisë në partneritet me donatorët e huaj dhe Universitete me mësimin e fortë dhe programet e kërkimit në këtë fushë (sidomos në vendet nordike dhe Kanada).

Kolegji Iliria Dega në Pejë- (ish Vizioni Evropian- Pejë)

AAK ka akredituar vetëm tre programe BA në kolegjin Iliria në Pejë,

- Banka, Financa dhe Kontabilitet
- Shkencat e aplikuar Kompjuterike- menaxhimi informativ
- Administrim Biznesi dhe Ligje janë miratuar por nuk janë ofruar më pas si studime.

Teknologjia e Ushqimit, Juridiku dhe Shkencat Politike dhe Diplomacia të cilat kanë qenë të ofruara si programe studimi nga Vizioni Evropian nuk janë akredituar.

Iliria- dega në Pejë ka të regjistruar 124 studentë në vitin 2009 dhe 95 në vitin 2010. 1 nga 124 ishte i regjistruar në programin Banka, Financa dhe Kontabilitet në vitin 2009, ndërsa 11 ishin të regjistruar në Shkencat e Aplikuar Kompjuterike dhe 112 në Menaxhim Informativ. Në vitin 2010, 43 ishin regjistruar në drejtimin Banka, Financa dhe Kontabilitet, 15 në Shkencat e Aplikuar Kompjuterike dhe 37 në Menaxhimin Informativ.

Nga 218 studentë, 106 (49%) kanë lindur në Pejë, 13 (6%) në Deçan, 2 në Gjakovë, 20 (9%) në Istog, 6 (3%) në Prishtinë dhe 3 (1%) në Klinë

Objektet e ardhshme- kampet ushtarake në kampuse akademike

Është e qartë se objektet e tanishme për Arsimin e Lartë në të dy qytet në Pejë dhe Gjiilan do të kufizojnë rritjen e numërit të studentëve në të ardhmen. Zgjedhjet afatgjata për zhvillimin e kamuseve duhet të realizohen shumë më shpejtë, duke qenë se numëri i regjistrimeve të reja dita ditës po rritet në degët e UP në të dy qytetet Pejë dhe Gjiilan. Kjo rritje ka të ngjarë të arrijë përmasa kritike nga vitet 2012/2013 mëtej edhe në programet që janë në dispozicion pa shtuar programe të reja të studimit. Duhet të gjenden zgjedhjet nëse Universitete e reja dëshirojnë t'i shmangen krizës brenda këtyre dy viteve të ardhshme.

Për fat të mirë në të dy qytetet Pejë dhe Gjiilan ka një kamp Ushtarak të (FSK) në qendër të qytetit. Ka tregues se Qeveria është përgaditur që të leviz të dy këto kampet në periferi të qyteteve të lartëpërmendura për ta lejuar zhvillimin e kampuseve Universitare në këto qytete.

Të dyja këto janë hapësira që mund t'i shërbejnë një Universiteti me kapacitet prej 10.000 studenteve. Të dy objektet disponojnë me ndërtesa të cilat mund të improvizohen si dhoma mësimi paraprakisht por me disa nderhyrje kozmetike.

Ka qenë e pamundur që gjatë këtij studimi të vizitohen këto objekte dhe të vlerësohen në mënyrë të hollësishme cilësitë e tyre si komplekse Universitare. Siç është e pamundur që do të behen të disonueshme në fillim të vitit të ri akademik 2012-2013, prandaj i rekomandohet MASHT-tit dhe

aktoreve te tjere kryesore ne secilin nga qytetet e lartepmendura te ndermarrin studime te vecanta fizibiliteti per perdorimin e mundshem te ketyre kampeve dhe si komplekse Universitare. Te dy universitetet e reja do te perballen me problematikat e hapsirave qe posedojne sot prandej nje zgjedhje e tille simbolike do te sihte sukses i madh per Kosovën.

REKOMANDIM

Duke pasur parasysh pervojen e ofrimit te arsimit te larte ne te dy qytetet, forcen e angazhimit nga mbajtesit e aksioneve kyçe per konceptin e nje Universiteti per cdo qytet dhe nevojën urgjente per te zhvilluar dispozita te reja per te permbush nevojat e ketyre dy rajoneve dhe vendit ne teresi, eshte e rekomaduar qe Qeveria e Repblikes se Kosoves te shpalle themelimin e Universiteti te Pejës nga 1 Tetori i vitit 2011.

ZBATIMI DHE HAPAT E ARDHSHEM

Ne menyre qe te krijoje keto universitet te reja dhe kohes se shkurter si dhe duke u nis nga pervoja e themelimit te Universitetit te Prizrenit atehere duhet te zhvillohet nje plan veprimi.

Elementet qe perfshine ky plan i verpimit nuk jane te jashtezakonshme ku MASHT-i bashke me Bordet e Perkohshme Qeveritare dhe stafin kyc te Universiteteve duhet te vazhdojne bazen fillestare te ketije plani te veprimit.

Dhjetor 2011

1. Pajtohëm formulimin detajuar i statuteve të përkohshëm për dy të Universitetet në bazë të draftet e bashkangjitur në Shtojcën II dhe Shtojca III
2. Vendimi Issue Ministrore për themelimin e dy të reja Universitete.

Janar 2011

1. Finalizimi Studimi i fizibilitetit në lidhje me projekt-marrëveshjet formale në mes të çdo universitet dhe në Universitetin e Prishtinës (dhe mundësisht të tjera shkallë-dhënien e organeve) të sigurojë që studentët mund të zgjedhin të transferohen në universitete të reja nga 201 1 tetor dhe se universitetet e reja mund të operojnë programet ekzistuese në bazë të licencës (si një ekskluzivitet) nga UP.
2. Emërojë anëtarët e bordeve të Përkohshme të Guvernatorëve.
3. Ngritja e grupeve të punës të nxjerra nga secili prej ekzistuese institucioneve në Gjilan dhe Pejë për të filluar planifikimin e programit, harmonizimin dhe zhvillimit ndërkombëtar të ekskluzivitet për të reja intakes në tetor 2011.

Shkurt 2011

Takimi i parë i Bordit të Guvernatorëve të Përkohshme të:

1. për të marrë dhe për të konfirmuar të Statutit të Përkohshëm;
2. për të vendosur masat e përkohshme mbikëqyrëse dhe të caktojë Udhëheqësit akademikë dhe drejtuesit tjerë të rëndësishëm;
3. të miratojë reklamës dhe kushtet e emërimit të Themelimi Rektori dhe Sekretari Universitetit dhe regjistruesi;
4. për planifikimin e komisionit të detajuar të vendosjes dhe infrastrukturës (duke përfshirë infrastrukturën e) për zbatim nga 1 rr shtator 2011 dhe
5. të autorizojë një kërkesë formale për akreditim të AAK dhe për të caktojë përgjegjësinë për të siguruar se kjo është nënshkruar dhe paraqitur nga prill 2011.
6. Grupet Kurrikulit të Punës për të vazhduar planifikimin e programit, harmonizimin dhe zhvillimit ndërkombëtar të ekskluzivitet për intakes të reja në tetor të vitit 2011 nën kryesinë e akademik të caktuar udhëheqës.

1 Mars 2011

Mbledhja e dytë e Bordit të Përkohshme të Guvernatorëve

1. të emërojë Sekretarit të Universitetit dhe regjistruesi;
2. për të marrë dhe të miratojë raportet përfundimtare nga Kurrikulit të Punës Grupet në programet e planifikuara për 2011 seancën 1-12 akademike;
3. për të finalizuar marrëveshjet në lidhje me programet akademike dhe resurset fizike dhe njerëzore me Universitetin e Prishtinës dhe institucionet e tjera partnere;
4. për të rënë dakord në buxhetin e përkohshëm që veprojnë për 2011-2012 në dritën e kontributeve të rënë dakord nga burime të MASHT-it dhe të tjera;
5. për të rënë dakord dhe kushtet e punësimit për të gjithë të mësimdhënies dhe stafit mbështetës të Universitetit, për të përfshirë rregullat lidhur me emërimin, mbajtjen në punë, promovimin, disiplinimin, largimin dhe daljes në pension të personelit dhe parandalimin e korrupsionit dhe për të siguruar drejtësinë ndërmjet burave dhe grave;
6. për të shqyrtuar përparimin e kërkimit për rektorin Themelues dhe për të ndërmarrë ndonjë veprim të mëtejshëm lidhur me këtë;
7. për të kërkuar ratifikimin formal për themelimin e Universitetit nga Kuvendi në bazë të nenit 6.1 të Ligjit për Arsimin e Lartë (Ligji nr 2.003.114).

Prill 2011

Takimi i tretë i Bordit të Përkohshëm të Guvernatorëve

1. të emërojë rektorin Themelues;
2. të autorizojnë shpenzimeve kapitale për strehim dhe infrastrukturës në dritën e punës së planifikimit filloi në Shkurt;
3. të miratojë reklamës dhe kushtet e emërimit të Prorektori dhe Dekanët e Fakultetit ud;
4. për të marrë dhe miratimi i kërkesës së plotë për akreditim të AAK;
5. për të marrë nga Sekretari i Universitetit dhe regjistruesi një projekt të barabartë mundësitë dhe anti-diskriminimit të politikave dhe të miratojë marrëveshje për t'i dhënë efekt

Qershor 2011

Takimi i katërt apo të pestë të Bordit të Përkohshme të Guvernatorëve

1. të miratojë emërimin e Prorektori dhe për të konfirmuar emërimi i ushtruesit të detyrës Dekanët e Fakultetit nga Rektori Themelues;
2. për të shqyrtuar përparimin kundër këtij plan veprimi në datën (përfshirë të gjitha Aktiviteti infrastrukurore) dhe të bien dakord që çdo veprim korrigjues mund të jetë e nevojshme;
3. për të marrë raportin paraprak të Panelit të ekspertëve AAK;
4. me rekomandim të rektorit Themelues, që të pajtohen një marketing, strategji rekrutimi dhe pranimeve për hyrje të studentëve në tetor 2011.

Korrik 2011

Takimi i pestë apo të gjashtë i Bordit të Guvernatorëve të Përkohshme të

1. për të marrë dhe konfirmuar nën-Fakulteti strukturave për Universitetin të cilat janë miratuar nga Rektori Themelues në këshillat e Dekanët ud e Fakultetit;
2. të vihet në dukje masat për emërimin e mësimdhënies dhe të mbështetjes personelit me efekt nga unë rr shtator 201 1, në përputhje me "Bordet e kushteve të pranuar dhe kushtet e punësimit;
3. për të siguruar që buxheti të përkohshme operative për 201 01-01 shkurt mbetet e shëndoshë dhe të mjaftueshme për të plotësuar nevojat e Universitetit

4. për të marrë dhe të miratojë një politikë të sigurimit të cilësisë dhe një staf strategjinë e zhvillimit nga Rektori Themelues

Shtator 2011

Takimin e gjashtë ose shtatë të Bordit të Përkohshme të Guvernatorëve

1. për të marrë dhe të miratojë një politikë, mësim mësim dhe vlerësim dhe strategjisë nga Rektori Themelues;
2. për të shqyrtuar emërimet dhe punën e stafit të infrastrukturës për të siguruar se Universiteti është e gatshme për funksionimin e plotë nga 1 Tet 2011;
3. për të marrë raportin përfundimtar për akreditimin e AKK-së dhe të miratojë ndonjë plan veprimi që Rektori Themelues sheh të arsyeshme në dritën e këtij raporti;
4. të marrin në konsideratë dhe të miratojë shëndetit dhe sigurisë dhe të mjedisit ndikimi politikave për Universitetin nga Rektori Themelues dhe Sekretari i Universitetit dhe për të përcaktuar përgjegjësitë për tyre zbatimin efektiv

Tetor 2011

Hapjen formale të Universiteteve dhe pranimin e nxënësve të parë. Zgjedhja dhe takimin e parë të Senatit të Përkohshme. Takimi i shtatë ose tetë të Bordit të Guvernatorëve të Përkohshme të

1. të vihet në dukje krijimin dhe anëtarësisë së Përkohshme Senati;
2. për të marrë draftin e parë të një plan tre-vjeçar të zhvillimit nga Rektori themelues dhe për të komentuar mbi të;
3. për të marrë dhe të miratojë një hulumtim dhe politika konsulence dhe Strategjia nga Rektori Themelues;
4. për të marrë draftin e parë të një politike të menaxhimit të rrezikut dhe një rrezik regjistrohen nga sekretari i Universitetit dhe regjistruesi;
5. për të mirëpritur stafit dhe anëtarëve të studentëve të Bordit të Përkohshëm.

Dhjetor 2011

Takimi i tetë ose nëntë e Bordit të Përkohshme të Guvernatorëve

1. për miratimin e draftit përfundimtar të Planit trevjeçar për Zhvillim të Rektori Themelues, së bashku me ndonjë koment të cilat Senatit dhe Këshill mund të dëi i Studenteve shirojnë të japin;
2. për të marrë një raport nga Senati Përkohshme në komitetin e saj strukturat dhe proceset;

3. të rishikojë efektivitetin e saj si një Bordi i Guvernatorëve dhe të bëjë rekomandime të MASHT-it sipas rastit;

2 janar 2011 në vazhdim

Pasi Planit të Zhvillimit është pranuar nga MASHT, Universiteti mund të fillojnë të lëvizin nga "e përkohshme", në fazën thelbësore të saj zhvillimit.

Artikuli 3.1 i Statutit të Përkohshëm parashikon që

"Ky statut të përkohshme do të pushojë për të vepruar ose të jetë e vlefshme pas hyrjes në fuqi të Statutit të cilat MASHT-i do të miratojë pas diskutimet me trupin e menaxhimit të Universitetit të Pejës, në shumë e fundit tre vjet pas hyrjes në fuqi të statutin e përkohshme ". Ajo do të jetë për Bordin e Përkohshme të Guvernatorëve të negociuar Statuti i Universitetit me MASHT-in në bazë të angazhimit të plotë me palët e interesuara. Pasi Statuti është aprovuar dhe hyn në fuqi, detyrat e Bordit të Përkohshëm të Guvernatorëve do të kalojë për një trup të ri qeverisës. Duke supozuar se Statuti i përkohshëm do të miratohet nga Ministri i Arsimit, Shkencës dhe Teknologjisë në Janar 2011 kjo do të kërkojë këto marrëveshje thelbësore që të jetë në vend jo më vonë se dhjetor 2011. Rekomandohet që ky proces të përfundojë deri në fund të 2012 për të siguruar që çdo marrëveshje e re dhe kërkesë mund të hyjë në fuqi në mes-rrugë përmes seancës akademike 2012-2013. MASHT e konsideron të dobishme për të emëruar një përvojë Lehtësues për të asistuar dy Bordet e Përkohshme të Guvernatorëve gjatë periudhës në prill 2011, kur Sekretari i Universitetit dhe regjistruesi dhe rektori Themelues të dy do të jenë në një post. Kjo është e rekomanduar.

SHTOJCA 1 TERMET E REFERUARA

1. Për të identifikuar, analizuar dhe rishikimin e planeve zhvillimore lokale për qytetet e Pejës dhe Gjilanit, në lidhje këto për studime kombëtare dhe planeve për zhvillimin shoqëror, ekonomik dhe kulturor të Kosovës
2. Për të diskutuar këto me palët kryesore të interesuara në dy qytete dhe Capital Kombëtare
3. Në bazë të kësaj, për të hartuar një strategji program për dy të reja Universitetet e cila identifikon zona të veçanta të specializimit dhe fokus

4. Për të identifikuar trendet demografike në dy qytete dhe rajonet e tyre dhe për të vlerësuar nevojën për vendet e arsimit të lartë për 18 yearolds në pesë intervale vjetore për një periudhë 20 vjeçare planifikimit
5. Për të diskutuar mbi kontributin që ofruesit ekzistues (publike dhe private) në të dy qytetet mund të jenë në gjendje dhe të gatshëm për të bërë të zhvillimin e mëtejshëm të ofrimit të arsimit të lartë brenda një të re Universiteti i kuadrit
6. Për të identifikuar furnizimin e mundshëm të akademik të kualifikuar dhe personelit administrativ për çdo Universitetin e re, duke supozuar fokus të veçantë kurrikulare dhënë në 2 më sipër
7. Të identifikohen lokacionet potenciale për të dy universiteteve të reja, informuar nga të dhënat e mbledhura nga 1 - 5 më sipër
8. Për hartimin e elementëve kyç të një Statuti të përkohshme për secilin nga dy institucione, duke siguruar që pesha e përshtatshme është dhënë për strategjinë e kurrikulës dhe prioritetet e zhvillimit të secilit prej tyre
9. Të paraqesë dy raporte (me fushat e rëndësishme të bashkësinë) për të MASHT-it dhe të tjera përkatëse aktorëve

SHTOJA II DISA MODEL TE BASHKEPUNIMIT PUBLIKO-PRIVAT

Partneriteti Publik-Privat kanë marrë rëndësi të madhe në shumë vende gjatë dy dekadave të fundit, veçanërisht që nga koha e drejtpërdrejtë e privatizimit ka qe ka ardhë nga favor publik. PPP-të mund të ndihmojë qeveritë edhe fondet privatesi drejtues në qeverinë e udhëhequr nga skema, duke zvogëluar kështu ndikimi në bilanc publik, rreziku për të holla publike dhe kohë të çojë për të ofruar shërbime të reja, objekteve dhe burimet. Skemat PPP mund të ndryshojnë jashtëzakonisht shumë në formën e tyre (p.sh. nëse publiku Autoriteti siguron infrastrukturën e cila ndërmarrje private shkon ("Objektet për administrimin e" model), nëse ndërmarrje private

siguron pasuri kapitale të cilat autoriteti publik, atëherë menaxhon ("Rentier" model) apo nëse të dyja janë partnerë të barabartë në ofrimin dhe mirëmbajtjen e aktivitetit dhe shërbimit që ofrohet brenda dhe nëpërmjet saj ("partneritet i vërtetë" model). Ata mund të ndryshojnë në rolin dhe shtrirjen e rregullimit dhe kontrollit nga ana e Shtetit, pothuajse pavarësisht nga karakteristikat e tjera të modelit. Linda anglisht në Universitetin e Sidneit ka paraqitur një pamje të përparësitë e PPP-ve në Australi e cila identifikon fletë publike bilancit dhe përfitimet e transferit të riskut për të Shtetit, si drejtuesit kryesore prapa rregullime të tilla: "Marrëveshjet PPP dallohen nga një marrëdhënie afat-gjatë ndërmjet shtetit dhe një kontraktues privat për ndërtimin, mirëmbajtjen dhe operimin e asetëve të infrastrukturës dhe prokurimin e shërbimeve përkatëse. Në PPP, kontraktori privat zotëron të infrastrukturës për afatin e kontratës dhe ofron shërbimeve të kontraktuara të cilat janë paguar në mënyrë të drejtpërdrejtë nga qeveria apo nga ana e konsumatorëve. Në mënyrë tipike, aktiviteti kthehet në shtetin në në fund të marrëveshjes. PPP-të ofrojnë qeveritë me mundësi për të sjellë në projekte të reja lumë infrastrukturës më pare se përndryshe mund të jetë e mundur, në dukje pa lidhur ngritje të borxhit publik. Ata gjithashtu mundësojnë qeveritë që të korrin përfitimet e VFM, që rrjedhin nga përdorimi i para private për të nxitur marrjen e rrezikut dhe inventiveness private ". (Linda M anglisht, Partneritetet Publike Private në Australi: një përmbledhje të tyre, natyrës qëllim incidenca, dhe mbikëqyrja, UNSW Ligji Journal, Vëllimi 29 (3), 2006, p 251) McQuaid dhe Scherrer (e Napier dhe Universitete Salzburg respektivisht) kanë vënë në dukje pritjet shumë të ndryshme të skemave PPP në Austria dhe Gjermania në krahasim me Britaninë e Madhe: "Ka një sërë arsyesh ekonomike, sociale dhe politike dhe motivet për rritjen e PPP-ve në të tre vendet në të fundit dy dekada. Këto vërtetej rreth: së pari buxhetore ose makroekonomike faktorë (disponueshmërinë e investimeve publike) dhe së dyti, rreth më shumë mikro-ekonomike argumente në lidhje me efikasitetin dhe efektivitetin e shpenzimeve publike. Në Gjermani dhe Austria drejtuesit kryesorë të PPP-ve duket të përqëndrohet kryesisht, por jo ekskluzivisht, me faktorët makro-ekonomik buxhetit, të tilla si hendeku midis kërkesave të shpenzimeve publike dhe dëshirat dhe të ardhurat e mundshme. Në Mbretërinë e Bashkuar, ndërkohë që këto mund të jenë të rëndësishme, ka qenë një theks mbi faktorët mikro-ekonomike - duke e çuar në risi të madhe dhe të efektshme të menaxhimit, si dhe në veçanti në vitet 1980 dhe 1990, duke u lidhur me një transferim i pronësisë dhe kontrollin nga publiku në sektorin privat ". (Ronald W. McQuaid dhe Walter Scherrer, Partneriteti publik-privat - e krahasuar Çështjet në Britani të Madhe, Gjermani dhe Austri, Paper për 11 Ndërkombëtare Publike Private Partneritetet, Konferenca Universiteti i Ia Ş, Rumania, 25-27 Maj 2005 p 4) Në kontekstin specifik të Kosovës Arsimit të Lartë, është e mundur të përshkruajë një numër të modeleve të mundshme PPP: Presion mbi akomodimin mësimdhënies të kufizuar në një publik të ndërtesë e cila ka pasur për të absorbuar një rritje të madhe studentore numra mund të lehtësohen me anë qira të drejtpërdrejtë të banesë në pronësi të një ndërmarrje private. Kjo do të në përgjithësi nuk të konsiderohet si një PPP përveç kur sipërmarrja private ishin gjithashtu të marrë disa përgjegjësi për mirëqenien dhe të mirëqenies e stafit dhe studentëve të

IAL. Kjo do të jetë një shembull i një rentier plus kufizuar objekteve të modelit të menaxhimit. Nga ana tjetër, një HE1 publik mund kontratë me një të pavarur kërkimin dhe zhvillimin kompani apo një HE1 privat tek ofertën e saj programe në kampus e IAL-së. Nëse HE1 publike, atëherë u përgjegjësinë për mirëqenien dhe mbështetjen e stafit të trupit privat dhe studentëve, kjo do të jetë një tjetër formë e plus rentier objektet e modelit të menaxhimit, edhe pse në këtë rast do të ishte institucion publik i cili ishte rentier. Një HE1 publike mund të bien dakord me homologun nga sektori privat që ata do të ndajnë lokalet dhe të punojnë së bashku për të zhvilluar të reja programeve të cilat mund të ofrohen either jointly ose në mënyrë paralele. Pra, për shembull, dikush mund të ofrojë program në gjuhën shqipe ndërsa të tjera të ofron atë në anglisht ose gjermanisht. Si ajo është një program të përbashkët, një lloj marrëveshje të përbashkët do të jetë e nevojshme për të siguruar që të dy partnerët të përfitojnë nga kontributi që secili ka bërë në pronën e përbashkët intelektuale. Një tarifë e shërbimeve mund të jetë rënë dakord midis partnerëve, si për ndër-akuzuar qëllimet dhe gjithashtu për të përcaktuar nëse nxënësi tarifë nivelet e duhet të ndryshojnë në mes të formateve të ndryshme të programeve. Kjo do të përfaqësonte një shumë më të plotë dhe fully engaged partneritet se sa të dy më lart. Së fundi, një institucion i vetëm nuk mund të krijohet me anë të krahasohen kapitale dhe të ardhurat kontributet nga burime publike dhe private në bazë të një marrëveshje të plotë të përbashkët e cila do të identifikonte pikërisht ajo që përgjegjësitë të përbashkëta dhe të veçanta të partnerëve janë dhe çfarë përfitime të veçanta ata janë të drejtë të marrin nga sipërmarrje të përbashkët. , Qeverisjen dhe llogaridhënien e auditimit çështje do të duhet të jenë të përcaktohet në një fazë të hershme për të siguruar që të dy partnerët janë plotësisht të kënaqur me këto marrëveshje. Si McQuaid dhe Scherrer kanë përfunduar, "Një çështje që mbetet vendimtar për ndikimet ardhmen e PPP-ve është nëse ata ofrojnë rritje të vërtetë në efikasitetin dhe efektivitetin në krahasim [me] alternativa. Nëse ata bëjnë këtë, atëherë ata duhet të kenë një ndikim pozitiv në të ardhmen e burimeve publike dispozicion. por nëse ata nuk e atëherë ata mund të japin afat-shkurtra përfitime financiare dhe politike, por me koston e afat-gjatë kufizimin e marrësit të ardhmen vendimin dhe presionet më të madh në financave publike ". (Ronald W. McQuaid dhe Walter Scherrer, po aty f. 21)

DRAFT STATUT I PËRKOHSHEM PËR UNIVERSITETIN E PEJËS

Neni 1.

Baza ligjore

1. 1. Kushtetuta e Republikës së Kosovës, në veçanti Neni 92 paragrafi 4 dhe nenit 93 paragrafi paragrafi 4, formon bazën për themelimin e Universitetit të Pejës si entitet ligjor.

1.2. Universiteti i Pejës është themeluar në përputhje me nenin 6 të të Ligjit për Arsimin e Lartë të Kosovës (Ligji nr 200213).

1.3. Më [data] 2011 Qeveria e Republikës së Kosovës mori vendimin për themelimin e Universitetit të Pejës dhe ia besoj Ministrise se Arsimin, Shkencës dhe Teknologjisë detyrën që të bëjë përgatitjet e nevojshme për fillimin e studimeve në vitin akademik 2011/2012.

1.4. Ministri i Arsimin, Shkencës dhe Teknologjisë u pajtua për të themeluar Universitetin e Pejës më [data] 2011. Kjo u pasua me miratimin nga Kuvendi më [data] 2010.

1.5. Universiteti i Pejës ofron diploma universitare dhe diploma të arsimin të lartë. Ajo gjithashtu mund të ofroj çertifikata për studime afat shkurtër me qëllim të zhvillimit profesional apo personale

Neni 2

Deklarata e misionit

2.1. Deklarata e Misionit të Universitetit do të zhvillohet nga Bordi i Përkohshëm Drejtues në konsultim me aktorët e universitetit (studentët, stafin, Senatit, komunitet dhe me bizneset kyçe brenda rajonit, me Agjencine e Akreditimit të Kosovës dhe Ministrine e Arsimin, Shkencës dhe Teknologjisë). Ajo do të miratohet zyrtarisht nga Bordi i Përkohshëm Drejtues të cilët do të jene përgjegjës për të siguruar se Universiteti do të veproj në përputhje me Deklaratën e Misionit dhe politikat që dalin nga ajo.

2.2. Deklarata e Misionit do të demonstrojë angazhimin e Universitetit në parimet e mëposhtme:

- a. Lirinë akademike, të përcaktuar nga Kushtetuta e Republikës së Kosovës dhe interpretimit pasues nga ana e gjyqësorit;
- b. Barazine sipas ligjit dhe respektimin e ligjit;
- c. Mundësi të barabarta për të gjithë studentët dhe stafin e Universitetit pavarësisht nga gjinie, dallim race, orientimit seksual, aftësi të kufizuara fizike, mendore ose të tjera, statusi martesor, ngjyre, gjuhe, bindje fetare apo politike, kombëtare, etnike apo origjinës sociale, shoqërimin me një komunitet, pasurisë kombëtare, lindjeje apo dallime të tjera;
- d. Diversiteti dhe cilësinë e programeve të studimit në Universitetin dhe mbështetjen për të mësuar;
- e. Kreativiteti, inovacionin dhe ndërmarresin si objektiva kryesore të të gjitha programeve të Universitetit, mbështetjen, kërkimin dhe operacionet komerciale;
- f. Një fokus evropian dhe ndërkombëtar në të gjitha fushat e Programeve të Universitetit, duke ofruar mobilitet për studentët dhe stafin dhe krahasueshmeri të standardeve të tije në shperblime dhe kualifikime;

- g. Një angazhim për kërkime dhe bursa për të mbështetur mësimdhënien dhe të mësimnxenien dhe për të zgjeruar kufijtë e njohurive dhe të kuptuarit në rajonin e Dukagjinit, Kosovës dhe më të gjerë;
- h. Përfshirja aktive e nxënësve, si individualisht ashtu edhe kolektivisht, në jetën e Universitetit dhe në të mësuarit e tyre personal

2.3. Universiteti do të ndihmojë zhvillimin e sektorit privat dhe modernizimin e administratës publike në Republikën e Kosovës për të mirën e rajonit të saj dhe kombit. Ai do të sigurojë mundësi për të mësuarit gjatë gjithë jetës dhe do të ndihmojë në zhvillimin kulturor, social dhe ekonomik të rajonit të Dukagjinit.

2.4. Fushat kryesore të përgjegjësisë të Universitetit të Pejës janë mësimi, hulumtimi, konsulence dhe shërbimi i komunitetit.

2.5. Bordi i Guvernatorëve/ udhëheqësve të përkohshme do të raportojë çdo vit në publikisht mbi arritjet e Universitetit në vitin e kaluar dhe për planet e tij për vitin e ardhshëm.

Neni 3

Lokacioni

3.1. Selia e Universitetit është në qytetin e Pejës. Adresa në fillimin e vitit akademik 2011/2012 është:

.....

Neni 4.

Qeverisje

4.1. Një Bord i Përkohshëm drejtues do të emërohen nga Ministri. Bordi do të këshillojë Ministrinë e Arsimit, Shkencës dhe Teknologjisë, si dhe të caktojë, mbikëqyrë dhe mbështet Rektorin themelues të Universitetit.

4.2. Bordi i përkohshëm drejtues do të ketë jo më pak se shtatë anëtarë dhe jo më shumë se nëntë. Të paktën tre nga anëtarët duhet të jenë persona me pozite të rëndësishme publike me aftësi relevante profesionale, komerciale apo aftësi të tjera praktike të cilët janë përfaqësues të nevojave të komunitetit regional. Të paktën tre do të jenë akademikë. Njëri prej të cilëve do të jetë anëtar i pavarur ndërkombëtar, një tjetër do të zgjidhet nga stafi akademik i Universitetit, dhe i treti do të jetë një profesor i rregullt i Universitetit të Prishtinës i cili nuk është i lidhur me punën e Universitetit të Pejës. Anëtari i fundit do të jetë një student i zgjedhur nga studentët e Universitetit.

4.3. Anëtarët e Bordit do të emërojnë Kryetarin e tyre dhe Nënkyetarin por dy anëtarët e zgjedhur (të stafit dhe studentëve) nuk do të jenë të kualifikuar për zgjedhje në këto poste.

4.4. Bordi drejtues i përkohshme do të ketë fuqinë të:

- a. posedojnë dhe menaxhojnë, token, ndërtesat dhe asete të tjera kapitale;
- b. të pranojnë dhe menaxhojnë fondet nga çdo burim ligjor;
- c. të marrë hua brenda kufijve të tillë, në atë masë dhe në të tilla kushte që mund të sigurohen për brenda Rregulloreve Financiare të miratuara si pjesë e Statutit të saj;
- d. të caktojë dhe të marrë taksa, tarifa dhe gjoha;
- e. Emërojë dhe ndërpresë marrëdhënien e punës së si të stafit akademik ashtu edhe personelit tjetër dhe të ushtrojë të gjitha detyrat e një punëdhënësi të dhënë në Rregulloren Nr 2001127 mbi Ligjin Themelimit të Punës në Kosovë dhe pasardhëseve të tij;
- f. të lidhë kontrata për mallra dhe shërbime ;
- g. Formojë marrëdhënie ligjore me studentët;
- h. Krijojë ndërmarrje komerciale për qëllime edukative dhe kërkimore;
- i. Të hyjë në marrëveshje me ofertuesit e tjerë në Kosovë dhe me institucionet ndërkombëtare;
- j. Të ushtrojë kompetenca të tjera që mund të jenë të nevojshme ose të përshtatshme për kryerjen e funksioneve të tyre.

4.5. Bordi i përkohshëm drejtues do të sigurojë që Universiteti plotëson kërkesat e Qeverisë për licencimin e standardeve të arsimit të lartë.

4.6. Bordi i përkohshëm drejtues do të emërojë një person të përshtatshëm të kualifikuar për të vepruar si Sekretar i Universitetit dhe regjistruar. Sekretari i universitetit dhe regjistruar do të veprojë si nëpunës ndaj Bordit të Përkohshëm dhe do të jetë këshilltar kryesor i Bordit për çështje ligjore dhe rregullatore. Bordi do të të përcaktojë kushtet e shërbimit që do të shërbejnë për shkarkimin e tij nga Bordi për shkaqe të arsyeshme.

Neni 5.

Rektori Themelues

5.1 Bordi i përkohshëm emëron Rektoren Themelues me konkurs publik, ndërkombëtar, sipas kushtet që janë reciprokisht të pranueshme. Këto kushte do të përmbajnë dispozita për rishikim të rregullt të performancës së punës së Rektorit Themelues nga Kryetari dhe zëvendëskryetari i Bordit.

5.2. Paneli Emërues për Rektoren Themelues do të jetë krejtësisht i Bordit të Përkohshëm drejtues, i ndihmuar nga Ministria e Arsimit. Shkencës dhe Teknologjisë dhe një vlerësues I cili

duhet të ketë përvojë të tanishme ose të mehershme si një Rektori, Zv- Kancelar apo President i një Universiteti plotësisht të akredituar Evropian apo të Amerikës Veriore

5.3. Rektori Themelues i përgjigjet Bordit të Përkohshëm drejtues për udhëheqje akademike dhe menaxhimet efektive, duke përfshirë menaxhimin financiar, të Universitetit.

5.4. Rektori Themelues I propozon Bordit të perkohshem Drejtues një strukturë të Fakultete brenda një muaji nga emërimi i tij, duke konsultuar stafin dhe studentët e Universitetit. Fakultetet e propozuar do të jenë përgjegjës për programet e emrtuara të studimit dhe fushat e kërkimit. Këto mund të jenë të një natyre një-disiplinore apo ndër-disiplinore . Bordi duhet të vendosë nëse do ta miratojë këtë strukturë të propozuar të fakultetit brenda dy javëve të prezantimit të tij nga Rektori Themelues.

Neni 6

Emërimi i Pro-rektorit dhe ushtrueseve të detyrës së Dekaneve të Fakulteteve

6.1. Rektori do të emërojë një pro-rektor themelues, të cilit mund t'ia delegojë cilindo nga funksionet dhe kompetencat e tij, edhe pse ai nuk do t'ia delegojë përgjegjësinë për performancën efektive nga prorektori. Emërimi i zëvendës- Rektori do të miratohet nga Bordi i Përkohshëm drejtues I cili mund të kërkojë nga Rektori Themelues miratimin e një marrveshjeje të ngjashme me atë që është përdorur për emërimin e vet.

6.2 Mandatet e zyres së Rektorit Themelues dhe pro-rektori do të jenë të harmonizuara.

6.3. Rektori themelues do të emërojë një ushtrues detyre të dekanit për të udhëhequr çdo fakultet i cili njihet si I tillë nga Bordi i Përkohshëm Drejtues, në pritje të pranimin nga bordi i një plani zhvillimor tre-vjeçar për Universitetin. Posa të miratohet Plani Zhvillimimor nga Bordi i Përkohshëm drejtues dhe posa të pranohet nga Ministria e Arsimit, Shkencës dhe Teknologjisë, Rektori Themelues shpall konkurs për postet e Dekanit të secilit fakultet të krijuar. Konkursi për këto poste do të shpallet publikisht dhe ndërkombëtarisht.

6.4. Paneli Emërues për postin e Dekanit të Fakultetit do të përbehet nga Rektori. Prorektori, një anëtar i Bordit të Përkohshëm të drejtues (me përjashtim të personelit apo anëtarit të studentëve) dhe një vlerësues i cili do të jetë një ekspert në fushën e gjerë të punës të cilat I mbulon Fakulteti dhe të cilët duhet të kenë përvojë të tanishme ose të mehershme si Dekan ose Dekan Ekzekutiv në një Universitet plotësisht të akredituar Evropian apo të Amerikës Veriore.

Neni 7

Krijimi I njësive të nen- fakultetit

7.1. Çdo ushtrues detyre i Dekanit do të konsultohet me personelin, studentët dhe të tjera palë të interesuara të cilat kanë një interes legjitim në programet dhe fushat e studimit të cilat janë alokuar në Fakultet nga Bordi i përkohshme drejtues sipas nenit 5.4. Duke pasur parasysh këto konsultime, ai/ajo do të propozojë një strukturë të nën-fakultetit e cila do të plotësojë në mënyrë të miri nevojat e Universitetit, Misionin dhe parimet e tij.

7.2. Brenda një periudhe prej jo më shumë se një muaj nga emërimi i tij, çdo u.d.dekan do të pajtohet me strukturën e nën-fakultetit me Rektoren Themelues dhe prorektorin.

7.3. Posa të është dakorduar kjo strukturë nën-fakulteti, u.d.iDekani dhe rektori mund të vazhdojnë me emërimin ose pershtatjen e personelit të kualifikuar të udhëhequr secilen nën-fakultetit.

Neni 8

Programet Studimi

8.1. Të gjitha programet e studimit do të jenë në përputhje me parimet e projektimit të cilat gjenden në Kornizën Evropiane të Kualifikimeve dhe Sistemit Evropian të Transferimit të Kredive, të përcaktuar në Udhëzimet Administrative nga Ministria e Arsimit, Shkencës dhe Teknologjisë së Kosovës.

8.2. Programet e studimit të cilat janë akredituar nga Agjencia Kosovare e Akreditimit do të vazhdojnë deri në fund të akreditimit të tyre në formën në të cilën ato kanë qenë të akredituar, përveç nëse Universiteti vendos për të rikonfiguruar ato dhe të kërkojnë ri-akreditimin në formatin e tyre të ri.

8.3. Të gjitha programet e reja të studimit do të ndërtohen në bashkëpunim me universitetet e tjera plotësisht të akredituar kudo në Evropë, ose Amerikën e Veriut. Këto mund të marrin formën e një diplome të përbashkët ose të një **shpërblimi franchised**. Të gjitha programet e tilla do të paraqiten për akreditim nga AAK.

8.4. Çmime profesionale për të përmbushur nevojat specifike të ndërmarrjeve dhe bizneseve lokale ose shërbimeve publike mund të zhvillohen pa ndihmen e kërkesave të parashtruara në nenin 8.3. Megjithatë, ata duhet të dorëzohen për akreditim tek AAK-, duke vepruar si agjent partner me Autoritetin Kombëtar të Kualifikimeve në mënyrë që ata të mund të vlerësohen dhe të përfshihen në Kornizën Kombëtare të Kualifikimeve të Kosovës, duke lejuar përparimin dhe transferimin e çmimeve të tjera.

8.5. Kudo që të jetë e mundur, zhvillimi i programëve të reja (sidomos në Nivelin Master) duhet të jetë i mbështetur nga puna kërkimore e përbashkët e financuara nga burime të jashtme. Burimi potencial i tillë financiar do të shoqërojë propozimin fillestar i cili i paraqitet rektorit dhe Senatit të Përkohshme.

Neni 9

Senati I Përkohshme

9.1. Përgjegjësia për këshillimin e Rektorit Themelues dhe nëpërmjet tij, Bordit të Përkohshëm drejtues për të gjitha çështjet akademike mbetet me Senatin e Përkohshme.

9.2. Të gjitha shkallët, diplomat dhe çmimet e tjera të Universitetit të Pejës bëhen nën autoritetin e Senatit të Përkohshme. Ato çmime/shperblime të cilat janë bërë në bazë të marrveshjeve para-ekzistuese (për shembull, ato të Universitetit të Prishtinës Fakulteti i Shkencave të Aplikuara te Biznesit ose Fakultetit Juridik) nuk do të bëhet nën autoritetin e Senatit të Përkohshëm, edhe pse arranzhimet e sigurimit të cilësishë të cilat Senati i përkohshëm do ti krijojë gjithashtu mund të përdoren për të mbështetur këto çmime /shperblime në qoftë se dy universitet dakordohen.

9.3. Senati i përkohshëm do të ketë fuqinë për të krijuar komisione të përhershme që mund të ndihmojnë në përmbushjen e përgjegjësive për standardet akademike dhe sigurimin e cilësisë, zhvillimin akademik, rregullat akademike (duke përfshirë provimet), kërkimin mbikëqyrjen, zhvillimin pedagogjik dhe dhënien e titujve të profesorëve.

9.4 Ai mblidhet të paktën dy herë në semester

9.5. Përbërja e Senatit të përkohshme do të jetë:

- a. Rektori (Kryetar)
- b. Prorektori Dekanët u.d
- c. Një përfaqësues nga çdo fakultet, të zgjedhur nga personelit mësimdhënës i Fakultetit
- d. Një përfaqësues nga çdo fakultet, të zgjedhur nga studentët të Fakultetit

9.6 Senati e përkohshme do të sigurojë që stafi akademik dhe studentët e Universitetit sipas ligjite të kenë lirinë për të pyetur dhe testuar dituritë e fituara dhe për të paraqitur ide të reja dhe opinione kontraverse pa e rrezikuar vendin e punës, regjistrimin e studentëve apo çfaredo privilegje tjeter ata mund të kenë si anëtar i Universitetit.

9.7. Nenpunesi i Senatit të Përkohshëm dhe këshilltari I tij kryesor për çështjet ligjore do të jetë Sekretari i Universitetit dhe regjistrues.

Neni 10

Emërimi dhe shkarkimi i stafit

10.1. I gjithë personeli, qoftë akademik, administrative, teknike apo stafi mbështetës janë punonjës të Universitetit të Pejës dhe punësohen në kushtet të përcaktuara dhe të miratuara

nga Bordi i Përkohshëm Drejtues.

10.2. Bordi i përkohshëm drejtues do të perpilojë rregulloret e në lidhje me emërimin, mbajtjen në punë, avansimin, disiplinën, shkarkimin dhe daljes në pension të personelit si dhe parandalimin e korrupsionit.

Këto rregullore do të sigurojnë drejtësi përfshirë paga të barabarta për punë me vlerë të barabartë midis burrave dhe grave.

10.3. Kur një anëtar i stafit ka qenë i punësuar në Universitetin e Prishtinës menjëherë para transferimit të tij në Universitetin e Pejës, kushtet e tij të shërbimit do të jenë të mbrojtura për paktën dymbëdhjetë muaj. Një skemë për harmonizimin e kushteve të shërbimit, do të miratohet nga Bordi i Përkohshëm Drejtues brenda gjashtë muajve të emërimit të tij.

10.4. Të gjitha vendet e lira të stafit do të shpallen publikisht. Vendet e lira të stafit akademik do të shpallen ndërkombëtarisht, sikurse në kuadër të Kosovës.

Neni 11

Studentët

11.1. Studentët janë anëtarë të plotë të komunitetit të universitetit. Ata gëzojnë të drejta dhe privilegje të cilat janë të balancuara nga përgjegjësitë e tyre ndaj kolegëve e tyre, prindërve të tyre dhe vetës së tyre që të kontribuojë sa më shumë në të mesuarit e tyre dhe zhvillimin e Universitetit.

11.2. Rektori Themelues dhe Bordit i Përkohshëm drejtues sigurojnë se objektet janë vënë në dispozicion të studenteve të Universitetit që të zhvillojnë aftësitë e tyre krijuese, fizike dhe sociale ashtu si kurse që të zhvillojnë aftësitë e tyre akademike dhe intelektuale. Në veçanti, Rektori Themelues dhe Bordi i përkohshëm drejtues do të mbështesin krijimin e Këshillit të studentëve ". përfaqësues i të gjithë studentëve në kuadër të Universitetit, dhe objekte të tjera specifike për përdorimin e studentëve.

11.3. Të gjitha perparimet në programet akademike të Universitetit do të jenë në baza meritore.

Neni 12

Financim

12.1. Në vitin 2011 MASHT-i do të vërë në dispozicion një buxhet fillestar. Deri në themelimin e Bordit të Përkohshëm drejtues, MASHT do të vendosë mbi përdorimin e parave nga kjo shumë. Pas atë themeluar Bordit i Përkohshëm drejtues do të jetë përgjegjës për vendime të tilla, në marrëveshje me MASHT-in.

12.2. Nga viti 2012 e tutje, MASHT-i do të financojë Universitetin e Pejës në bazën e planit të

zhvillimit të Universitetit të miratuar nga Bordi i Përkohshëm drejtues dhe në pajtim me të.

12.3. Nëse partneriteti publik-privat të jetë i mundur, elementet kryesore të këtij financimi strategji do të duhet të specifikohet. MASHT garanton që kontributi i vet financiar në Universitet do të jetë jo më pak se nën një marrëveshje publiko-private se sa që do të ishte sikur ai të jetë burim i vetëm i financimit.

Neni 13

Hyrja në fuqi

13.1. Ky statut i përkohshëm do të pushojë së vepruari ose të jetë valid pas hyrjes në fuqi të Statutit të cilin MASHT-i do ta miratojë pa diskutime me trupin menaxhues të Universitetit të Pejës, më shumë se tri vjet pas hyrjes në fuqi të Statutit të përkohshëm.

13.2. Ky statut hyn në fuqi në datën e nënshkrimit nga ana e Ministrit të Arsimit, Shkencës dhe Teknologjisë.

Prishtinë, 201

.....
Ministër